Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 111 **Laupäewal, 25. aprillil 1931.** **Tänast lehte 8 lehekülge** **75. aastakäik.**

A-S. ROYAL-FILMI KINO

«Athena»

Parem valgusheli-eeskava ainukestel aparaatidel Tartus. Algus kell 5.30 p. l., pühadel kell 2.30 p. l.

«BOSPORUSE ÖÖD»

Põnev nüüdisaja draama Prantsuse kuulsa kirjaniku **CLAUDE FARRÈRE'I** laineid löönud romaani järele **„MEES, KES TAPPIS"** — 12 jaos.

Peaosades kuulsad näitlejad:

KONRAD VEIDT, HEINRICH GEORGE, Trude v. Molo ja Moskva Kunstiteatri näitleja **Grigori Chmara.**

Tuntud Saksa lavastaja **KURT BERNHARD'i** lavastus. Hommikumaa võluvas looduses ja Türgimaa romantilises pealinnas Konstantinopolis mängib selle põrutava draama sündmustik. — **Lisana: „UFA" UUDISED.**

Pühapäeval kell 10 ja 12 päeval **RAHVAETENDUS: «KUI TAEVAS JA MAA KOHTAVAD»** Peaosas **JOHN BARRYMORE.**

Uputuskohtades wesi alanes.

Neis kohtades kesk- ja lõuna-Eestis, kus suurwesi häwitustöö tegi kolmapäewal ja neljapäewal, alanes reedese päewa kestel weepind märksa.

Põhja-Eestis omakorda uputus.

Triiwjää takistab laewaliikumist.

Neljapäewa õhtupoolikul hakkas Emajõe ülemjooksul õige ohtralt liikuma jääpanke, mis üles tõusnud luhtadelt, kuhu need möödunud sügisese kõrgewee ajal olid külmanud. Laewaliikumisele on säärane triiwjää wõrdlemisi kardetaw. Tuulega wõib jää surudа laewa kalda peale kinni ,seal laewale suurt kahju teha. Sellepärast ei sõitnud ka aurik „Saime" reede hommikul Tõesuust wälja. Temale raudtee silla juure, kus reisijate ümberistumine pidi olema, wastusõitnud mootorpaat „Linda" tuli tühjalt Tartu tagasi. Laewa liikumine Tartust allapoole kuni Praagani aga jatkub.

Reedel sõitis wälja aurik „Linda" kõrgewee kaldamärke üles seadma, sest mõnes kohas on jää märgid purustanud.

Parwetamine keelatud.

Sadamate kapteni poolt on tehtud korraldus, et lodjad ja palgiparwed oleks kõwasti kaldasse kinnitatud, sest muidu wõib woog need lahti kiskuda ja sildade alla kanda, kus selle tagajärjel ummistused tekiks ja seisukorra katastrooffeks muudaks. Ka on ärakeelatud Emajõel palgi parwetamine eeltoodud põhjusel

Lodi omapead liikumas.

Neljapäewa õhtupoolikul hakkas liikuma juba möödunud suwest Lubja tänawa otsa kohal kaldas liiwal istuw wana lodi. Enne Wabadussilla alla saamist püüdis aga aurik „Tiwoli" omapead liikuwa ja ääreni wett täis olewa lodja kinni ning tassis tema wastuwoolu tagasi Liiwa tänawa otsa kohale kaldasse.

Roelas alanes wesi.

Roela mõisa weskitamm warises neljapäewa õhtul suurwee all kokku. Wesi sai waba pääju ja pealpool tammi alanes wesi järsku. Weskitamm oli wana ehitus ja pidi rentniku poolt korras peetama, kuid seisis ikka korraldamata.

Roelas on wesi alanenud üldiselt. Sillad, mille wesi ära wiis kolmapäewal ja neljapäewal, on taaas toodud ja kohale asetamine algas. Lewala sild on nüüd täielikult korras ja ülepääs wõimalik. Roelas peetud laada tõttu oli reedel liikumine elaw, kuid suurwee tõttu tülikas. Inimõnnetusi suurwee ajal ei juhtunud.

Laewa jõel wiis suurwesi kaks silda.

Ühendused katkenud.

Kaks silda, mis Laewa jõel peaaegu kõrwuti asusid, üks endise weski tammi kõrwal ja teine raudbetoon-sild, mõni sada sammu allpool, on mõlemad allawett läinud. Nii on siis Laewa keskkohas ühendus katkenud ja Laewa asutused, naan wallamaja ja kool ühel pool ja piimaühisus weskiga teisel pool, wõiwad üksteist näha ainult üle wete. 22. skp. kiskusid tugewad jäämürakad punsilla kõige juurtega üles ja weewood kandsid selle kuni raudbetoonsillani. Kui sild mõned tunnid siin peatust oli teinud, tuli üks tugewatest jäämürakatest ja sundis silla edasi tungima Emajõe wabamatesse weewoogudesse. Selleaa ei olnud weel kõik lootused kadunud, sest kindel kants — raudbetoonsild, püsis tugewasti omal kohal ja ühendus oli sellega kindlustatud. Kuid õhtutunnil hakkas ka betoonsild liikuma. See sild ehitati 1928. a. ja nüüd on ta kadunud Laewa wee wooadesse. Mõned hilised Tartu ja Wasula laadalt tagasisõitjad seisid üllatuse ees, kui ei olnud enam ühtegi silda kodupääsemiseks ja tuli peatuda sildade taga tuttawate juures ja muret pidada selle üle, kuidas koju pääseks.

Pedja murrab sildu.

Pedja ülemjooksul tekkis suurem weetõus neljapäewa lõuna ajal. Tõus algas Waimastwere soodes, kust see jõewoolu sihis edasi hakkas liikuma. Määratule weewoole ei suutnud wastu panna Rohuküla ja Sae sillad ning need kanti ruttawaist wooqudest kaasa. Silla riismetest ja ujuwast jääst tekkis liikuw pais, mille taga wesi oli umbes paari jala wõrra kõrgem kui allpool paisu.

See pais jõudis kella 11 paiku õhtul Jõgewa mõisa alla, kus eneseaa kaasa wiis silla. Sellega on lahutatud mõisa seemnewilja ja sordiparanduse istandusest. Pool tundi hiljem läks läbi pais alewi wahelt. Wesi tõusis korraga 2 jalga ja ulatus 5 jalga üle hariliku pinna. Tuletõrje oli alarmeeritud ja samuti olid igaks juhuks walmis ka kaitseliitlased. Olaugi et weesurwe sillale wäga suur oli, suutis raudbetoon ehitus püsima jääda. Ainult paaril korral tundus, nagu oleks silla alused wankuma löönud. Kuid katastroof jäi tulemata.

Tartu-Tallinna maanteel on liikumine katkestatud, sest üle Pedja wiiw wäike Painküla sild on wooqudest lõhutud. Härjanurme wallast Jõule külast on wesi aedasid kaasa wiinud.

Weepais, millest eelpool juttu oli, jõudis Puurmanni alla reede hommikul kella 8 paiku. Puurmanni suur sild suutis woogudele wastu panna, kuid minema on pühitud Tõrwe sild, mis asus 2-klassi teel. Sellega on wõimalus wõetud Woldi kaudu Puurmanniga ühendust pidada.

Pedja alamjooksul enne Emajõkke suubumist, oli neljapäewal weel jää alles. Kuid arwati, et reedel see liikuma hakkas ja sellega Pedja kogu oma jookjupikkusel jäast wabanes. Samuti on lahti Pedja suurem haru — Paala jõgi.

Aga Peipsil sõidetakse hobustega.

Meil oli ühendus Piirisaarega, kust teatati, et Peipsi jää ei tea weel kewade tulekust peaaegu midagi. Peapsi pind on tõusnud wast ainult jalg maad. Jää on aga endiselt kõwa ja kalurid käiwad weel kogu aeg hobuste ja regedega noota wedamas. Saak olewat wõrdlemisi hea. Ka ühendus mandriga teostub ainult hobustega jääd mööda. Jää on kuni kaldani kõwa ja nii pääseb maale hõlpsasti.

Kui kaua seisab Emajõe pind kõrgel.

Piirisaarlased arwawad, et Peipsi jää püsib wast weel paar nädalat ja wähemalt nädal aega wõib jääl hobusega sõita.

Emajões wee alanemist wõib loota aga waewalt enne, kui on wabanenud jäast Peipsi. Nii wõib kõrgewesi weel kesta wähemalt paar nädalat.

Walgamaal alanes wesi.

Inimesed olid hädaohus.

Reedel algas Walgamaa jõgedes juba wee alanemine. Tõlliste silla kohalt jookseb jõgi küll üle maantee ja lõhub teed, kuid sild on arwatawasti päästetud. Liikumine seisab endiselt.

Heinaküün ujus päriwoolu.

Ülewalpool Sangaste raudteesilda hakkas päriwoolu allapoole ujuma tühi heinaküün omas „elusuruses". Tekkis kartus, et küün jääb silla alla kinni ja tekitab sulu, kuid silla juure jõudes purunes küün.

Uputuse tagajärjed.

Lõhutud on Laatre weski sild. Karula jõel on lõhutud neli silda; Tagulas üks. Samuti wiis wesi ära Taagepera Poriste teelt suurema silla. Liikumine sellel teel seisab. Kadunud on ka Taagepera ja Holdre juures asuw Ihne sild. Selle tagajärjel on

Holdre ja Koorküla postita.

Walga linnas on wesi alanenud ja Walga uputusest pääsenud. Tõrwas on wee sees 20 elumaja ja 30 kõrwalhoonet. Neljapäewal oli Tõrwas jääminek ja seega ka suurwee haripunkt. Wesi wiis ära Kassi silla ja silla rusud ähwardasid kiwisilda. Tuletõrje tegutses energiliselt ja sai selle õnnetuse liikwideerida. Weski tammil wiis wesi kaitsepostid ja käsipuud. Üks tuletõrje meeskonna liige pidi surma saama, kuna ta sattus jäätükile, mis tammist alla minemas oli. Weekohtades on Tõrwas loomadele ulualused tehtud waiade otsa ja

kanad on aset leidnud puu okstes.

Matkülas, Matsi weski juures juhtisid weskiomaniku pojad jäätükke tammist alla. Selle juures juhtus õnnetus: pojad kukkusid wette, kuid said ronida jäätükidele. Jäätükid libisesid päriwett woolu tõttu alla ja hädaoht oli silmaga näha. Naatidega mindi abi andma, kuid jää purustas mitu paati. Nii päästjad kui ka päästetawad said kinni puu okstest ja pidid ootama puu otsas, kuni palkidest koostati parw ja inimesed päästeti.

Ka Wõrumaa weehädas.

Kolmapäewa õhtul hakkas wesi Wõrumaal tõusma haruldase kiirusega. Öö jooksul tõusis wesi igalpool ja reede lõuna ajal oli Wõru juures Wõhandul wesi tõusnud 90 sm üle normaalpinna. Reedese öö jooksul oli wesi tõusnud 25 sm. Puudub weel 20 sm weetõusu, siis on wesi oma kõrgemale pinnale jõudnud ja ujutab üle linna ja raudteejaama wahelise tee. Wõib ka arwata, et weetõus tõesti jatkub eriti suuremate weekogudel, sest Kasaritsa ja Haanja weed on weel tulemata. Wähematel weekogudel on aga täna juba märgata weetõusu seisakut ja kohati isegi kahanemist.

Siiski sünnitas wesi kolmapäewa ööl ja neljapäewasel päewal Wõrumaal ootamatuid üllatusi.

Kõige rängemalt sai kannatada Mõniste ümbruskond.

Seal on praegu wallamaja juurest maantee 5 km ulatuses wee all, mis alles läinud suwel walmis ja nüüd täiesti rikutud on. Kohati on wesi maantee meetri sügawuselt ära uhtunud. Liikumine seisab ja jalakäijaid weetakse paatidega.

Põlwas ei saadud surnuid matta.

Põlwas purustas wesi Põlwa alewiku juures asuwa silla, millega katkes ühendus kiriku ja surnuaia wahel. Seetõttu ei saadud ka neljapäewal surnuid matta surnuaiale.

Wesi wiis inimese jõkke.

Kilgi weski juures tungis wesi kiirelt üle weski tammi. Parajasti üle weski tammi sõitja Himmaste elaniku Ostra kandis wesi tammilt kõige hobusega jõkke, kust ta siiski wälja tõmmati.

Wastseliinas on suurwesi ära purustanud Holsta silla, mille tõttu liikumine seisab. Ehitati uus ajutine parwesild. Wesi murdis tee pealt mõldri maja peale ja selle tõttu oli 6 perekonda tõsises hädaohus. Wesi lahutas elumaja karjalautadest, mis tõttu loomade juure ei saadud minna.

Põlwas tungis suurwesi ühte tallu, uhtis öö jooksul ära jawipõranda, mis järeldusel ahi kokku langes.

Neljapäewal peeti Wõru laata, kuid suurwee tõttu ei saanud sinna paljud tulla, sest tammid, truubid ja sillad olid purustatud, wõi teed liiga üle ujutatud.

Sisemaal on liigwesi peamiselt oma alla wõtnud Mõniste ümbruskonna, kus Mustjõgi kiiresti tõuseb. Rõuge ja Kasaritsa ümbruses on seni liigwee rohkus nägemata, sest metsaweed on alles tulemata. Pea igalpool maakonnas on wesi suuremaid ja wähemaid kahjusid tekitanud.

Niusa jõgi üle kallaste.

Ka Petserimaal on Niusa jõgi üle kallaste tunginud ja ümbruskonna madalamad osad oma alla wõtnud. Sillad ja truubid ei ole suutnud weejõule wastu panna.

Rahvamaja „ILLUSION" Alates neljapäevast 23. aprillist 1931. **Haruldane esietendus.**

Kooaja sensatsioon! Maailmakuulsa M. Johnston'i ajaloolise romaani järele lavastatud suurteos

„Mööga rüütlid"

Haruldaselt põneva ja huvitava sisu, suurepärase lavastuse ja ülihea mänguga suurteos Inglise ajaloost, mil esimesed väljarändajad saabusid Virgiiniasse, nendele pruutide järele saatmine «Pruutide laeval». Orgiad ja pidustused kuninga õukonnas. Mererõövlite keskel Virgiinias... Film, milline oma kütkestavate momentide ja enneolem. ilusate looduse ülesvõtetega on unustamatu.

Peaosades: **BETTY COMPSON, BERT LYTELLI, RAYMOND HATTON.**

Filmi saadab suur salong-orkester, eriti valitud muusikga hra NEUMANN'i juhatusel.

Algus äripäeval kell 5, pühap. kell 2.

Wiljandimaal 20 silda ja truupi lõhutud.

Tikuwabrik seisab.

Uputus Sinihallikul, Oiu ja Loodi piirkonnas, mis neljapäewal õige ähwardawaks muutus, eriti raudteele, on alanemas. Reedel oli juba raudteeliin wäljaspool igasugust hädaohtu. Wesi oli langenud juba umbes 1 jalg roobastest madalamale. Suurweega on weel piiratud raudteetamm Raudmaa jõe kohal. Olukord oli õige kartustärataw ka Abjas Wanamõisa silla juures. Seal jooksis wesi üle tee ja uhtis liiwa raudteetammilt alla. Mahauhetud kohad täideti liiwakortidega. Rongid sõidawad nüüd wigastatud raudteeliinil suure ettewaatusega. Maalibijemine Kariste mäe kohal, mida põhjustas lume sulamine, ei ole enam kardetaw. Raudteetamm on mullast puhtaks kuewatud ja mäeweerule on kaitsetõkked püstitatud.

Wiljandimaal on suurwesi umbes 20 wähemat silda ja truupi lõhkunud

wõi enesega alla wiinud. Muuhulgas on täitsa purustatud Tobra sild Wiljandi-Tallinna maanteel. Alla wett wiidi ka Suure-Kõpus Penujõel asuw Kihu sild ja samuti weskipais. Ei olnud püsi ka lähedasel Arraste weskipaisul. Ühne jõel on

Suisleva sild praegugi hädaohus.

Jõe langus on sedawõrt suur, et wesi tikub silla kõrwalt teed ära wiima. Kohalikud elanikud on ööd ja päewa walwel, et wee häwitustööle tõket teha. Abja jõel on weel allawett läinud Sarja sild. See ehitati Wiljandi maawalitsuse poolt alles möödunud suwel.

Kõpus on wesi minema wiinud palju jõe äärde kokkuweetud parwetamise metsamaterjali. Kõik ümberkaudsed heinamaad on palke täis. Metsakauplejatele kahtlemata on suurwesi määratu kahju sünnitanud.

Muidugi on suurwee kahjud ka taludes suured. Puiga, Kihu, Oiu, Halliste, Tõramaa, Tipu, Tuhja j.t. külad on wecga piiratud. Kilometriite kaupa on heinamaid ja jõeäärseid põlde wee all. Paljud talud on otsekohe isoleeritud suurweest ja seisawad kui saared järwes. Kõpu maanice on mitmes kohas wiga saanud. Kohati on teele augud sisse lõhutud. Läbikäimine on suurwee ja purustatud sildade tõttu õieti katkestatud. Suuremat teed ei saagi liikuda.

Wiljandi tikuwabrik seisab.

Ka Wiljandisse kipub suurwesi. Wiljandi tikuwabrik (end. Pooli) oli suurwee tõttu oma töö sunnitud seisma jätma. Wabrik aiub Türgassoo ääres. See on aga wett täis ja wesi tungis wabrikuhoonesse, täites katla- ja saekaarii ruumid. Wesi tõusis koguni nii kõrgele, et wabriku jõujaam pidi seisma jääma. Kanalisatsioon ei suuda üleliigset wett ära juhtida. Wabriku juhatus arwab, et wabrik siiski wõib tööd uuesti alata juba esmaspäewal, kui wesi taaneb. Wabrikus töötas umbes 200 töölist.

Wiljandi piirkonnas purunes ka Uueweski weepais suurwees.

Wiljandi järwe imetegu.

Wiljandi järw on wett täis. Huwitaw on see, et järwest wesi woolab wälja samas sihis, kust sissegi. Suwel kuiw olew oja juhib wett Tänaõlma jõkke ja selle kaudu Wirtsjärwe, — sealt edasi Emajõkke. See on haruldane juhtumine. Teiselt poolt jooksob järwe wesi Pärnujõe ja Emajõe wahel, nagu see wanal ajal olnud, — Tänaõlma ja Raudna jõgede kaudu.

Rakwere pimeduses. Kunda elektrijaam seisab suurwee tõttu.

Neljapäewal peale lõunat algas Kunda jõel tugew ja äkiline jääminek. Wesi tõusis kiiresti. Jää surumine oli sedawõrd tugew, et Kunda elektrijaama paisud enam weele wastu pidada ei suutnud. Tammi wesiwärawad awanesid ja wabrik jättis töö seisma. Teatawasti saab Rakwere linn elektrienergiat Kunda elektrijaamast. Sellepärast oli siis kogu linn reedese öö täiesti pimeduses. Ka reede hommikuks ei olnud weel elektrijaamas korda läinud wiga parandada. Nagu meie Rakwere kaastöölisele Kunda elektrijaamast teletatud, suudetakse wiga soodsatel oludel alles reede õhtupoolikuks korraldada.

Ka Narwa jões tõusis wesi

Wesi on Narwa jões tublisti tõusnud. Jõe ülemjooksul Wääska ja Kulau külade kohal tungis wesi heinamaadele. Skarjatina ja Omuti kohal on wesi samuti tõusnud, kuid senini pole weel uputusohtu tekitanud. Alamjooksul tõus on markamatu. Jõgi on jäätest täielikult wabanenud ja reede sõitis juba esimene laew. N.-Jõesuhu.

Udria küla wees.

Neljapäewal keskpäewa paiku hakkas Udria küla läbistaw jõgi külawahelise silla kohal üle ajama. Ummistuse põhjuseks oli siia kitsas betooneeritud silla alune, mis ei jõudnud wee hulka läbi lasta. Wesi tungis Udria küla elumajadesse ja lehmalautadesse. Wee pind oli küla kohal kõrge kuni 1½ mtr. Suurwee tõttu oli takistatud postiwedu. Alkes uuesti reede õhtu hakkas wesi alanema.

Wesi woolab raudteeliini mööda.

Jõhwi wana jaama juures tõusis wesi Jõhwi jões üle kallaste ja hakkas raudtee tammi kohal mööda raudtee liini woolama. Põhjapoolne liiwast raudtee tamm on ½ km pikkuselt weest ära uhutud, mille tõttu rongid uputuse kohal liiguwad pikkamisi.

Sonda- ja Mustwee raudteeliinil seisab liikumine täielikult.

Suurwesi on mitmes kohas sillad alla wett wiinud ja raudtee liiprid ning tammid liiwast puhtaks uhtunud.

Lapsed ei pääse kooli.

Järsk lumelagunemine on tekitanud Järwamaale palju wett. Madalamad kohad on lausa wee all ja näiwad nagu järwed.

Mitmed madalamad käidawad teedki on nii sügawa wee all, et wesi kipub tulema üle ree lawa.

Suur wesi takistab tunduwalt laste kooliskäimist. Ka muu liikumine, nagu kaubawedu on praegu soigus.

Isegi post kipub mõnel pool weetakistuse pärast hilinema.

TARTU LINNA TÖÖSTUSKOOL.

Tartus, Kalda tän. nr. 16, telef. 6-15.

Uus autokursus

algab kolmap. **29. apr. s. a.** Õppetöö korraldatud nii, et kursuse algosas uute osavõtjate vastuvõtmine võimalik. Endistele kursantidele on **lühemad eksamid** 27. skp., eelkatsed 24.—25. skp., järgmised eksamid umbes 3—4 nädala pärast.

Põllumajanduse kaitse Saksamaal.

Hiljuti kuulsime, kuidas Saksamaa kawatseb wõi sisseweo tollitariifi kõrgendamise sihis rewideerimisele wõtta. Seda wajadust põhjendawad põllumajanduse ringkonnad sellega, et Saksamaa peab oma piimamajandusele tarwilist kaitset pakkuma.

Juba waremalt oleme sellele tähelepanu juhtinud, et niihästi senised põllumajanduse kõrged tollid kui ka tulewiku kawatsused tollide kõrgendamiseks ei ole Saksamaal kaugeltki üksmeelset heakskiitmist leidnud. Saadakse aru, et kaitsetollid on siiski kaheteraga mõõk ja et teised riigid wõiwad Saksamaa töösturuse suhtes samuti tollikõrgendusega wastata. See oleks Saksamaale majanduslikult raskeks hoobiks, sest wiimastel aastatel on Saksamaa wäljawedu sisseweost märksa suurem olnud. Iseäranis on põllumajanduse tollide liialduse eest töösturid walitsust hoiatanud. Peale selle on ka töölised tollikõrgenduste wastu häält tõstnud.

Wiimasel ajal on ka Saksa majanduslistes ajalehtedes põllumajanduse kaitseküsimused erilise tähelepanu osaliseks saanud. Ühed sõnawõtjad näitawad, et põllumajandusele on senisest weel rohkem kaitset tarwis, sest maailmaturu seisukord on praegu sarnane, et Saksamaa põllumajandus wajab tõsist tollikaitset.

Teiselt poolt aga tõendatakse, et põllumajandus on juba küllalt tollidega kaitstud ja sellepärast ei tohiks edaspidisest tollikõrgendusest enam juttugi olla. Kui aga siiski tahetakse tollitariifi rewideerida, siis wõiks ainult tollide alandamiset juttu olla.

Tollikõrgenduse wastased toowad oma wäidete tõenduseks ette rea andmeid kinnitades, et Saksa põllumajanduse tollikaitse on kõrgem kui paljudes teistes riikides. Walitsus on põllumajanduse eest rohkem kui ühegi teise majandusala eest hoolitsenud ja oleks otse lubamatu, kui selles sihis tahetakse weel midagi põllumajanduse kaitseks teha.

Oma tõekspidamiste kinnituseks toowad tollide wastased ette andmeid, mis näitawad, et Saksa põllumajandus on tõesti tugewa tollimüüriga kaitstud. Kui suurt tollikaitset üks ehk teine riik oma põllumajandusele annab, sellest annab kujuka ülewaate järgmine tabel, milles on antud tollikoormatus protsentides üksikute kaubaliikide järele nende wäärtuse hindamisel.

	Põllutöörisaad ja mehitusd.	Kanniswäärtised	Sisseütlemata ning kõrgeid	Mitu, ruksi, oder, leib ja muna
Belgia	1,0	4,4	0,6	5,4
Taani	—	—	—	4,9
Saksamaa	26,0	42,6	8,1	6,8
Prantsusm.	12,9	19,0	0,5	18,2
Itaalia	17,9	25,6	5,1	16,9
Jugoslaawia	8,4	27,1	11,2	19,7
Austria	8,0	7,2	7,9	12,8
Poola	—	20,0	6,5	14,6
Rumeenia	0,3	21,4	1,6	14,6
Rootsi	10,8	29,6	74,3	6,8
Schweits	2,8	15,1	5,1	10,7
Tshehho-Slow.	21,6	29,7	6,8	20,2
Ungari	19,5	33,0	5,1	24,9

Nende andmete kohta peab küll tähendama, et need ei ole wiimase aja andmed ja et mõnel pool on tollikoormatus küll põllumajanduse kasuks muutunud, kuid siiski saab nendest wähemalt ligikaudsegi ülewaate põllumajanduse kaitsest, sest paljudes riikides ei ole wiimastel aastatel seisukord tollide poolest muutunud.

Neid andmeid waadeldes selgub, et põllumajanduse tollide poolest ei ole Saksamaa tagasihoidlik olnud. Nõnda näiteks on teraweljakaswatus Saksamaal tollidega rohkem kaitstud kui üheski teises riigis.

Mis aga tollidewastaseid iseäranis sunnib sõnawõtmisele on asjaolu, et tolle iga aastaga järjest kõrgendatakse ja et need on sõjaeelsetest tollidest palju kõrgemad. Nõnda näiteks oli 1913. a. tollikoormatus iga hinge kohta wähe üle 10 Smk., nüüd tõusewad aga tollid juba 18,6 Smk.

Kui wõrrelda põllumajanduse tolle muude tollidega, siis näeme, et põllumajandus on paremini kaitstud kui töstus. Nõnda on toiduainete toll olnud 1927. kuni 1929. a. 19 protsent toiduainete wäärtusest, kuna walmiskaupade toll on samadel aastatel olnud ainult 11 protsent wäärtusest. Sellest siis ka tulewat, et põllumajanduse saaduste tollid teewad wälja wiimastel aastatel üle 50 protsent. Saksamaa tollide üldsissetulekust.

Mis puutub aga möödunud 1930. a. tollidesse, siis on nüüd juba selgunud, et toiduainete ja jookide tollid olid 59,9 protsent. tollide üldsissetulekust. Mõned toiduained on kuni 100 protsent. tolliga koormatud. Keskmiselt on aga läinud aasta kohta toiduainete toll olnud 37 protsent. toiduainete wäärtusest.

Wõrdluseks wõiks nimetada, et walmissaaduste toll on andnud läinud aastal ainult 11,6 protsent. tollide üldsissetulekust ja keskmiselt oli möödunud aastal tollikaitse 11 protsent. kauba wäärtusest. Nõnda ei ole töstus kaugeltki nõnda palju kaitstud kui põllumajandus.

Kõrged põllumajanduse kaitsetollid olewatki selle põhjuseks, et Saksamaal on toiduained palju kallimad kui wälisriikides. Nõnda tegewat hindade wahe mõnel alal wälja üle 100 protsent. Sarnast asjaolu ei saawat praegusel ajal kuidagi lubatawaks nähtuseks pidada.

Kokkuwõttes leiawad tollikõrgenduse wastased, et Saksa põllumajanduse seisukord on tõesti üldiselt raske. Kuid raskusi on ka muudel majandusaladel ja mõnelgi pool on need raskused weel suuremad kui põllumajanduses. Raskustest ülesaamiseks ei tohiks aga põllumajandus jääda lootma ainult teiste abile, waid peaks sisemise ümberkorralduse ja omaabi teel püüdma nendest üle saada.

•

Tähtsaid otsusi põllumajandussaaduste tollide kohta oodati Saksa walitsuse koosolekul neljapäewa õhtul. Teatawasti wõeti wähe aega enne pühi — 28. märtsil, riigipäewa poolt wastu seadus, millega Saksa walitsusele agraartollide küsimuses wõrdlemisi laiapiirilised wolitused anti. Pühade waheletuleku tagajärjel ei saanud kabinett küsimust lähemale kaalumisele wõtta. Neljapäewase koosoleku tulemusi oodati erilise põnewusega just sellepärast, et see on esimene kord, kus walitsus wolituste seaduste kasutamisele asub. Kuigi wõib olla üksikasjade otsustamine edasi lükatakse, peab koosolek siiski selgitama üldise suuna, milles otsuste tegemist tahetakse näha. Ühtlasi oleks see aga ka teatawaks näpunäiteks jõudude wahekorra kohta kabineti koosseisus, kus üleprotektsionistliste tendentside kõrwal ilmsiks tuleb ka teraw wastuseismine tollitõstmise plaanidele.

Siiski tuleb tähendada, et täielikku ettekujutust wõitlusest, mis sellel kinnisel koosolekul areneb, waewalt kunagi korda läheb saada.

Seda enam, et wolitusseadus ise on äärmiselt ebamääraselt redigeeritud ja üksteisele wastukäiwaid määrusi sisaldab. Nii määratakse rukki n. nimet. „sihthinnaks" 230 riigimarka tonni eest, kuna teisest küljest sealsamas kinnitatakse, et leiwahind ei tohi tõusta üle keskmise hinna, mis walitses kuus kuud enne seaduse jõusseastumist s. o. septembrist 1930. a. kuni märtsini 1931. a. Weelgi rohkem seob walitsuse tegewuswabadust teine eeskiri, mille järgi astutawad sammud peawad olema sarnaselt walitud, et üleriikline Saksa toitlusindeks ei jääks üle 133 kauemaks ajaks kui 4 kuud. Toitlusindeksi arwutamisel etendab aga rukkileib suurt osa.

Eriti omapäraseks kujuneb seisukord nisu suhtes, kus wolitusseaduse tagajärjeks osutub nähtawasti nisutolli alandamise tarwidus. Muidugi tuleb seda sammu, kui ta järgneb, teisiti heaks teha ja see asjaolu sunnibki Saksa walitsust kaaluma terwe rea mitteteraviljaliste agraartollide tõstmist. Esiteks tahetawat sealiha tolli tõsta senise 27 riigimarga pealt 50 peale kwint. eest. Järelikult täielik riiw ette sigade sisseweole wälismaalt, kuigi see sissewedu praegu niikuinii kuigi suur ei ole. Teiseks tuleb kõne alla wõitollide tõstmise küsimus, mis lähedalt puudutab ka Eesti huwisid. Kuid näib küsitaw olewat, kas sellest kawatusest niipea asja saab, sest mõnede, harilikult hästiinformeeritud Berliini lehtede teatel pole Saksa walitsuse liikmete enamusel nähtawasti soowi esile manada sekelduki wõiksporteerijate maadega, mis ei jää tulemata juhusel, kui Soome-Saksa uues kaubalepingus ettenähtud kontingentide süsteem otsekohe maksma pannakse.

Kolmandaks peatükiks tolli tõstmises on kaunwiljad, eriti oad ja läätsed, neljandaks kaeratoll, mis juba seisab hiigla kõrgel — terwelt 120 riigimarka kwint eest. See on rohkem kui pool kaerahinnast Saksa siseturul, kus kwintaal kaeru maksab umbes 200 riigimarka.

Nagu sellest lühikesest ülewaatest näha, ei ole wõitolli tõstmine Saksamaal esialgu tõenäolik. Kuid sellest ei tule järeldada, nagu oleks hädaoht silmapiirilt üldse kadunud. Kõrged protektsiooni lained, mis Saksamaal põllumajanduse politika alal nähtawale tulewad, wõiwad hõlmata wõiksportdi niipea kui tollikõrgendused teistes suunades olulisi tagajärgi ei anna.

Suu ja kurgu hügienia jaoks
PASTILLES
VALDA
Saadawal kõikides apteekides.

Rahutused Hispaania Marokkos.

Rahwahulk tappis kuningriikliku kindrali.

Rahutusi ka sõjalaewadel.

Kommunismi hädaohtu ei ole?

Madriidist, 24. apr. Hispaania Marokkos on puhkenud rahutusi. Kõige tõsisemad olid segadused Melillas, kus rahwahulk korraldas suuri meeleawaldusi tsensuuri jalulseadmise puhul. Meeleawaldused olid alul rahulikud, arenesid aga pärast tõsisteks korrarikkumisteks.

Rahwahulk tungis kallale politsei wäeosale, kes oli saatmas Tetuani wanglasse kindral Capazi. Capazi loetakse süüdlaseks selles, et ta Melillas wabariigi wäljakuulutamise päewal politseile käsu olewat andnud meeleawaldajate peale lasta. Rahwahulk wõttis wangistatud kindrali politseinikkude käest ära ja mõistis tema üle omakohut. Kindral poodi üles. Ühtlasi wõttis rahwahulk politsei käest ära ühe teise kõrgema ametniku, kellel kisti riided seljast maha. Mees pekseti armetult läbi.

Samal ajal tuleb teateid rahutustest Hispaania sõjalaewadel. Nimelt on Cadizis seiswal ristlejal „Cerwantes" ja kahel torpeedopaadil meeskond mässu tõstnud. Mäss suruti maha ja suurem hulk merewäelasi wangistati. Mässu põhjustajaks olnud kuuldawasti kommunistide agendid.

Rahaminister Indalecio Prieto andis ajakirjanikkudele seletusi, kus muuseas tähendas, et peale asutawa kogu kokkukutsumist ei lahku üksi sotsialistlik minister walitsusest. Wõimalik, et aga sotsialistid pärast lahkuwad. Hispaania wabariik ei saawat mitte sotsialistliseks wabariigiks, waid kodanliseks — ometi sarnaseks, mis kunagi ei astu wõitlusse sotsialistidega, kui ka sotsialistid põhiseaduslikkudel teedel endid ikka enam ja enam läbi peaks rõhuma. Hispaanias ei olewat mingisugust kommunismi hädaohtu. Katalonlased saawat omale autonoomia, nagu seda arwatawasti saawad ka baskid ja wõimalik, et mõned teisedki wähemusrahwused, kes seda soowiwad. Seega kujuneks Hispaania föderatiiwseks riigiks. Kapital — pangad ja börsid, on allunud wabariiklikule korrale.

Walitsusel olewat kawatsus corteste kokkukutsuda juuni lõpul.

Itaalia saadik Madriidis sai juhtnööre teatada Hispaania walitsusele, et Itaalia tunnustab Hispaaniat wabariiginа.

Hispaania walitsus on nimetanud uue saadiku Berliini. Uueks saadikuks on sotsialist Julio Alvarez del Vayo, kes on tuntud ajakirjanik.

Maaalune jõgi koolimaja all.

Jõhwi alewi uue algkoolimaja kelder, milles asus keskkütte, kannatas juba ehitamisest peale seinast ja põrandast sissewoolawa wee tõttu, weenõrestus oli niiwõrd wäike, et kõrgusel wiisil suudeti korjunud wett wälja pumbata. Kolmapäewa hommikul hakkas aga wesi keldris järsku tõusma. Mõne minutiga kattus põrand weest. Koolijuhataja korraldusel hakkati wett wälja pumpama. Kella 3 paiku päev l tõusis wesi weel mõne sentimeteri wõrra waatamata wäljapumpamisele. Kohale toodi auru- ja 3 ...ivritsi. Waheaegadega töötati kuni ööse kella tayani, mill suudeti wesi keldrist ära pumbata. Juurdewool ei lakanud kiiski. Sündmuskohale jäeti walwe, kelle ülesandeks jäi läiret wälja kutsuda, kui hädaoht tõsiseks peaks muutuma. Elektri di aamo ja muud tarwilised asjad suudeti weest rikkumatult keldrist wälja tuua.

Jõhwi alewiwalitsus, kes erakorraliselt kaalus, leidis otstarbekoh. wesi keldrisse jätta, sest pumpamine ei tooks muud kui weealust jõge weel rohkem koolimaja alla. Uputuse tõttu jäeti koolitöö seisma esmapäewani, sest weewärk ja keskkütte on töö lõimetud.

Mõisakülas leiti lapse laip.

23. aprillil, kui toolised raudteejaama platsi puhastama ajusid, leidis üks tööline wäljakäigu koha lähedalt õlikeldri seina äärest riidesse mässitud wastsündinud poisslapse laiba.

Raudtee arst, kes järelwaatust toimis konstateeris, et laip on 2 ehk kolm nädalat maas seisnud. Lapse surmapõhjus kindlakstegemata. Lapse ema teadmata. Oletatakse, et keegi on läbisõidul lapse leiu kohale jätnud.

Laip saadeti Pärnu 2. jaoskonna kohtuuurija korraldusesse.

1. järk. — Ülemaalise Eesti Noorsoo ühenduse Keskjuhatuse 1. järgu rahaliste preemiate loosimise nimekiri 22. aprillil 1931. a.

Võit kr. 500 — pil. 31766.
Võit kr. 250 — pil. 80974.
Võit kr. 100 — pil. 67500.
Võit kr. 50 — pil. 54431.

Võidud à kr. 10 — pil. 29504, 41796, 57866.
Võidud à kr. 5 — pil. 9890, 11112, 23556, 30542, 30984, 36755, 47985, 58111, 93943, 94982.
Võidud à kr. 1 — pil. 1608, 1698, 3638, 3740, 5878, 6574, 7291, 7833, 7874, 9748, 13882, 15751, 16915, 17267, 17332, 18912, 19099, 21464, 23436, 24804, 25637, 25638, 28402, 28441, 30901, 32301, 35724, 37535, 37546, 39025, 40286, 40431, 40673, 40793, 41928, 42023, 42253, 42748, 43310, 46977, 47819, 49617, 50246, 50434, 51360, 53091, 55193, 55926, 56090, 57049, 58112, 59988, 60043, 62048, 63305, 63991, 63995, 64343, 64639, 65885, 66752, 67935, 68465, 71288, 71887, 72237, 72520, 73787, 75163, 75210, 79372, 79914, 81304, 82781, 84690, 86120, 89156, 91513, 91837, 92076, 93377, 93692, 94798, 94896, 95460, 95793, 98379.

Võitude väljamaksmine algab 22. aprillil 1931. a. ja kestab üks kuu, s. o. 22. maini 1931.

Võidud, mis selle aja jooksul pole välja võetud, jäävad ÜENÜ Keskjuhatuse kasuks.

Võitudelt arwestatakse maha seaduslikud protsendid.

Võidud maksetakse välja ÜENÜ Keskjuhatuse büroost, Tallinnas, Lossi plats nr. 4, iga päev kella 10—3, loterii pileti ettenäitajale, kas isiklikult, posti teel või panga kaudu

Kui võitja on väljaspool Tallinnat, siis tuleb saata võitnud loterii pilet täielise nime ja aadressiga Tallinna, ÜENÜ Keskjuhatuse loterii büroole, mille ühes võidetud summaga saadame tagasi.

Järgmine eelloosimine on 23. mail s. a.

ÜENÜ KESKJUHATUS.

1. MAI 1931. A. on kohtu- ja siseministeeriumi admin. ala kirjastuse III. järgu võitude loosimine. Rutake kupongide saatmisega.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adeloni romaan.

Tõlkinud M. P. 14

Raputasin pead ja tahtsin wastata, kuid samal silmapilgul Marusja haaras mind käsiwarrest.

„Pst," sosistas ta.

Müüd kuulsin ka mina maja ukse ees häälí.

„See on minu mees," sosistas Marusja ehmunult. Ta waatas paluwalt minule ja lükkas mu kappi.

Kuulsin, kuidas ta wäljaspool keeras wõtme ringi ja wõttis ta lukust wälja. Istusin millelegi ja tundsin, et see oli wäike käsikohwer. Oli täiesti pime. Ainult läbi wäikese seinapilu tungis siia toast nõrk walgusekiir.

Kaks meest oli astunud tuppa. Üks tulijaist oli Marusja mees. Teisel oli sügaw, kumisew mehehääl, mis tuli mulle ette tuttaw, ilma et oma asjas oleksin olnud siiski kindel. Sellest, kuidas Marusja wõõrast tervitas, panin tähele, et ta teda tundis juba warem.

Alul ma ei pööranud suuremat tähelepanu sellele, mis kõrwaltoas kõneldi. Mõtlesin Werast. Kui ta oli müüd tõepoolest arreteeritud, tahtsin end wabatahtlikult anda tsheka kätte, nii et tema minu põgenemise eest ei oleks kannud karistust. Kuid kõigepealt ma tahtsin saada kindlaid teateid selle kohta, kas ta wahest siiski ei olnud waba. See pidi sündima otsekohe. Otsustasin sellepärast üles otsida Silberschwangi, niipea kui mu tee polnud enam suletud, ja ma wõisin minna.

Kõigest sellest ma mõtlesin pimedas ruumis, kuulates waid pooleldi, mis minu kõrwal kõneldi.

Enamasti kõneles Marusja. Ta kõneles waljusti ja pisut ärritatult. Mõletan weel, mulle tuli mõttesse, et ta mind oma ärewusega wõiks ära anda. See asjaolu juhtis mu tähelepanu toastkostwale kõnelusele.

„Tulin jumalaga jätma," ütles wõõras, „südamlikku tänu lahkuse eest, sõidan juba täna õhtul. Tunni aja pärast läheb minu rong."

„Koju?" küsis Marusja.

„Ei, Petrogradi, mul on seal tiendamist." Wõõras waikis silmapilgu ja jätkas siis kergel toonil: „Ja, on juba aeg, et pakin oma asjad kokku."

Järgnes paus, siis kuulsin järsku, et keegi haaras seinakapi ust, mille taga istusin.

Kohe pärast seda hüüdis Barõschko hääl:

„Pagan wõtaks, ta kohwer on ju seal sees, ja keegi on lukutanud ukse. Marusja, anna wõti siia!"

Müüd ma sain aru, et kogu aeg olin istunud wõõra kohwril. Kui Barõschko haaras ust, olin tahtmatult tõusnud püsti ja seisin pinewalt kuulatades.

Pidin imestama Marusja waprust, kui ta oma mehele wastas:

„Armas, sa ju ise pistsid wõtme tasku! Otsisin teda kogu pärastlõuna ega leidnud kuskilt."

Kuulsin Barõschkot midagi pomisewat naistest ja lohakusest.

Siis kattestas teda ta sõber.

„Mul on wähe aega," ütles ta kärsimatult, „kui me wõtit ei leia, peame ukse murdma lahti."

„Aga," hüüdis Marusja wahele, ja jälle pidin imetlema ta meelekindlust, „kohwer on ju tühi, kas te ei wõiks siis wõtta minu mehe oma?"

Sõbra asemel wastas Barõschko:

„Ei, minu kohwrit ta ei saa tarwitada. Peame ukse murdma lahti."

Ja juba hakkaski uks kõigist hingedest kiiksuma, Barõschko teda kogu jõust kiskudes.

Olin tõusnud püsti ja walmis minema tormama, et teha endale tarwilikul korral kas wõi wägiwaldselt teed toast wälja.

Olin walmistunud ette, et uks annab järgmisel silmapilgul järele. Aga ta pidas wastu. Lukk näis olewat tugewam kui Barõschko. Siis kuulsin, kuidas ta sõber ütles:

„Laske minul korraks proowida!"

Barõschko astus urisedes kõrwale.

Samal hetkel hüüdis Marusja:

„Pidage, ärge rikkuge lukku. Praegu tuleb mulle meele, kus wõti on. Üks silmapilk, ma tulen kohe tagasi."

Kuulsin teda jookswat trepist üles, ja kohe ta oli uuesti all.

Müüd keerati lukus wõtit.

13

Saatus

Uks awati pooleldi, ja juba seisis Marusja minu kõrwal. Ta surus mind wastu seina ja sosistas:

„Jumalapärast, ole wõimalikult waiki."

Järgmisel silmapilgul ta oli haaranud kohwri ja libises jälle tagasi kambri. Ta sulges enda järel ukse, ja ma olin uuesti üksi. Julgesin waewalt hingata. Wähemgi liigutus oleks wõinud mu anda ära, ja uks ei olnud enam lukutatud. Et mitte äratada kahtlust, Marusja oli jätnud wõtme ette.

Jälle pidin imestama ta meelekindlust, kui kuulsin teda wõõrale ütlemas:

„Sähke, siin on teie kallis kohwer! Minu mehe oma nii peenele härrale ju poleks olnud küllalt hea."

Kuulsin meest pomisemas mõnd sunnitud wabandust, ja kohe selle järele kõmisesid rasked sammud treppi mööda üles. Siis kuulsin neid enda peakohal kambris. Barõschko ja wõõras niisiis olid läinud üles. Pimedas tundsin Marusja hingust riiwamas oma nägu. Ja juba ta oli mõlema käega haaranud minu pea ja suu surunud mu huultele pikaks, põletawaks suudluseks. „Armsam!" sosistas ta, ja ma tundsin, kui ägedasti ta wärises. Ta lasi mu otsekohe lahti ja libises hääletult tagasi kambri.

Siis ma kuulsin uuesti samme trepil. Barõschko ja ta külaline tulid tagasi alla.

Kuulsin wõõrast jätmas jumalaga ja Barõschkot ütlemas:

„Lähen Wolkowiga jaama ja olen tunni aja pärast tagasi."

Kohkusin, kui kuulsin seda nime. Wolkow oli Wera isa mõisawalitseja nimi. Mulle tuli meele, et tal oli poeg, kes teenis kuskil Kiiewi pangas. Wõibolla oli see siin see poeg?

Kuni weel selle üle mõtlesin, kadusid sammud esikus. Kuulsin, kuidas Marusja hüüdis nägemiseni ja läi majaukse kinni. Sellegipärast möödus mitu minutit, enne kui ta tuli tagasi.

Siis kuulsin ta samme, nõude kõlinat kandmikul. Mõni sekund hiljem ta awas seinakapi ukse. Laual oli teed, saia, külma praadi, kaawiari, karaff walget wiina.

„Palun, wõta ette," ütles ta lõbusalt, „küllap seda sulle kulub."

Kaks nädalat wangistust tshekas ja neli tundi järgimist wõtab igalt mehelt wiimse jõu. Olin sellel silmapilgul surmwäsinud, nii et sõna otsemas mõistes waarusin. Seistes alles laua juures, walasin alla kaks klaasi wiina. Wene rahwalaul ütleb:

„Wodka, sa mu kallis walge nein..."

Oo muidugi, wodka on truu. Nii mõnelegi surmwäsinud mehele ta on annut uut julgust. Ka minul ta woolas nagu tuli läbi soonte. Tundsin oma teojõudu tulewat tagasi. Samal ajal tundsin hirmsat nälga. Kugistasin alla tüki liha ja leiba. Mõletan, et sõin sõrmedega ega isegi püsinud istuda. Marusja käsi libistas õrnalt minu juukseid. Siis ta istus teispoole lauda otse minu wastu.

„Näen, kui wäsinud sa oled," ütles ta ja lisandas naerdes: „Istu ja söö korralikult, sean sulle kohe kõik korda. Täna õhtul wõid magada siin ja olla üksna kindel. Minu mees sind ei leia. Ta lebab õhtul nagu karu talwemunes. Palju pahem oleks olnud Wolkowiga. Jumalale tänu, et ta sõitis täna õhtul ära."

„Wolkow," ütlesin hajameelselt istet wõttes, „kas see on minu aia endise walitseja poeg?"

Marusja noogutas.

„Jah, ta elas mitu nädalat meie juures, ja ma olen rõõmus, et oleme temast lahti. Mitte iga külaline ei ole kohe teretulnud."

Ma kuulsin, mis ta ütles, kuid mu mõtted olid müüd kaugel ära. Wolkowi nimi oli minus ellu kutsunud ühe mälestuse.

Nägin enda ees ta isa, Wera isa walge habemega, wäärikat walitsejat, ja samal ajal ma nägin Werat ennast, nagu olin teda näinud esimene kord: õrn, walgesiiriline tütarlaps päikesepaistelisel pärastlõunal ta isade wana härrasmaja laial, lambaistkanud rõdul. Tundsin endas tärkawat rahutust, tundsin, et kohe ja kõigi raskuste kiuste pean minema edasi, et leida Werat, et teda kaitsta, et teda — kui see pidi olema — üles otsida isegi tsheka müüride wahelt. Sellel silmapilgul tundsin endas jõudu kõigeks. Isegi selleks, et teda ära kiskuda tsheka küünte wahelt.

Tõusin püsti ja wõtsin Marusja käe.

„Ole tänatud truu sõprusе eest," ütlesin, „aga ma ei saa täna jääda siia. Tooks sulle suuri ebamugawusi, kui su mees minu awastaks."

Marusja raputas ägedasti pead:

„See maja ei kuulu temale, waid minule," ütles ta, „ja mina sain selle sinu emalt. Ma ei saa endale lubada, et pead hulkuma tänawal wõi jatud tsheka kätte. Ma ütlesin sulle: ja wõid täna õhtul magada siin ja olla täiesti kindel."

„Tänan," ütlesin, „kuid ka iseenda pärast pean minema edasi. Tahan üles otsida mõnd sõpra, wõibolla nul õnnestub midagi teada saada oma naisest. Andesta mulle, Marusja, aga nul ei ole rahu, ma ei saa jääda siia."

(Järgneb.)

Üksteise ületrumpamine pensionide kärpimisel.

Pensioni alammääraks 40 kr., ülemmääraks 120 kr.

Peale mitmeid keerdkäike tuli eile rahaasjanduse komisjonis 3. lugemisele riigi- ja omawalitsuseteenijate ja kaitsewäelaste pensioni wähendamise seadus. Seaduseelnõu oli teatawasti algatatud end. walitsuse poolt ja on tarwilik eelarwe tasakaalustamiseks.

Koosolekul keerlesid selle seaduse arutamise puhul waidlused peamiselt

kolme küsimuse ümber:

kui suur peab olema pensioni alam- ja ülemmäär ja millal hakkab muudetud seadus maksma. Teisel lugemisel wõeti komisjonis seadus wastu wastupidiselt wabariigi walitsuse eelnõule. Kuid teise ja kolmanda lugemise wahel anti seaduseelnõu muutunud kujul wabariigi walitsusele uuesti seisukoha wõtmiseks. Nimelt oli seaduses pärast teist lugemist nähtud ette, et pensioni alammääraks on wabariigi walitsuse poolt tähendanud 35 krooni asemel 40 krooni ja ülemmääraks 200 krooni, kusjuures seadus hakkab maksma 1. aprillist. Wabariigi walitsus ühines ainult ühe muudatusega, nimelt pensioni ülemmäära tõstmisega 35 kr. pealt 40 kroonile. Pensioni ülemmäära ja seaduse maksmahakkamise küsimuses jäi wabariigi walitsus endisele seisukohale.

Eilsel rahaasjanduse komisjoni koosolekul wõeti seadus lõplikult wastu. Selle järele kujuneb

pensioni alammääraks 40 kr. kuus, kuid ülemmääraks 120 kr. Maksma hakkab seadus 1. juulist.

Mitte wähem ei olnud üllatusi ka kaitsewäelaste pensionidega. Teisel lugemisel asus komisjon seisukohale, et kaitsewäelaste kõrgendatud pensione tuleb kärpida 30 protsl. wõrra ja mittekõrgendatud pensione 20 protsl. wõrra. Ülemmääraks wõeti wabariigi walitsuse poolt esitatud 200 kr. asemel 120 krooni ja maksmahakkamise tähtpäewaks 1. juuli.

Nida enam nende seaduste arutamine lähenes lõpule, seda selgemini

tuli ilmsiks demagoogiline wõistlus ja filmategemise püüe erakondade wahel.

Põllumeestekogud ja asunikud otse wõistlesid selles ja püüdsid teineteist üle trumbata, tehes üksteise wõidu alandamise ettepanekuid. Neid aga trumpasid sotsialistid üle. Kõik wähendused, mis seaduse lõpulugemisel komisjonis maksma jäid, on wõetud eelnõusse sotsialistide ettepanekute põhjal.

Wabadussõjalaste pensionide kaitseks ei tõhanud hääletada ei põllumeeste-kogud ega asunikud, kuigi alguses põll.-kogud püüdsid kaitsta ka walitsuse seisukohti ja waidlesid sotsialistidele wastu, kuid 3. lugemisel läksid nad ettepanekutega täiesti kaasa, wälja arwatud paar komisjoni liiget.

Kuus päewa kummipaadis ookeanil.

Üleswõtte tegi Hapagiaurik „Ceriqo“, leides mehe pärast kuuetunnilist merel ringlemist täiesti wäsinuna ja jõuetuna. Lendur oli pidanud maanduma merel ja wõis oma kummipaadis wastu pidada niikaua ainult tänu mere täielikule tuulewaikusele.

Raks tuleõnnetust Wirumaal.

Roelas põles tõrwatööstus; Pada asunduses elumaja ja loomalaut.

Reede öösel kell 4,30 süttis põlema Roela wallas (Wirumaal) Roela asunduses A. Wrangelile kuuluw tõrwa- ja tärpentiinitööstus. Wabrik põles maani maha.

Wrangeli tõrwa- ja tärpentiiniwabrik asus suures laudadest ehitatud kahekordses hoones; seinte täiteks saepuru. Ehitus oli 11 sülda pikk ja 7 s. lai. Tuli leidis endale tõrwas ja tärpentiinis head sööta, nii et päästa ei saanud midagi. Tules häwines ka 100 pd. tärpentiini ja samapalju tõrwa. Peale selle põles tules weel ära umbes 25 kantsülda tõrwaajamiseks lähedalolewaid kändi. Kuna õnnetuse ajal wabriku omanik Wrangel ise kohal ei wiibinud, ei ole ka täpsaid teateid kahju suurusest. Hoone sissesõidega oli EKA's kinnitatud.

Arwatakse, et tuli on alguse saanud hõõguwast ahjust.

Samal ööl kella 1 paiku põles maani maha Pada wallas, Pada asunduses elumaja ühes ühe katuse all olewa loomalaudaga. Maja oli endine mõisa hoone ja kuulus riigile. Hoones elas kolm perekonda — K. Sallo, K. Awer ja J. Lassik. Tulest suudeti päästa ainult majakraami, kuna loomad põlesid sisse. Tules hukkus lehm, 6 lammast, wasikas ja 2 siga, kes kuulusid K. Sallole. Loomadest läks korda päästa ainult kann.

Arwatakse, et tuli on alguse saanud kurjast käest. Maja elanikud magasid öösel rahulikult, kui kuulsid wäljas tugewat pauku. Mindi wälja waatama. Siis selgus, et maja on üleni leekides. Millest tuli tekkis, ei ole teada. Kõik sissepõlenud loomad olid kinnitamata.

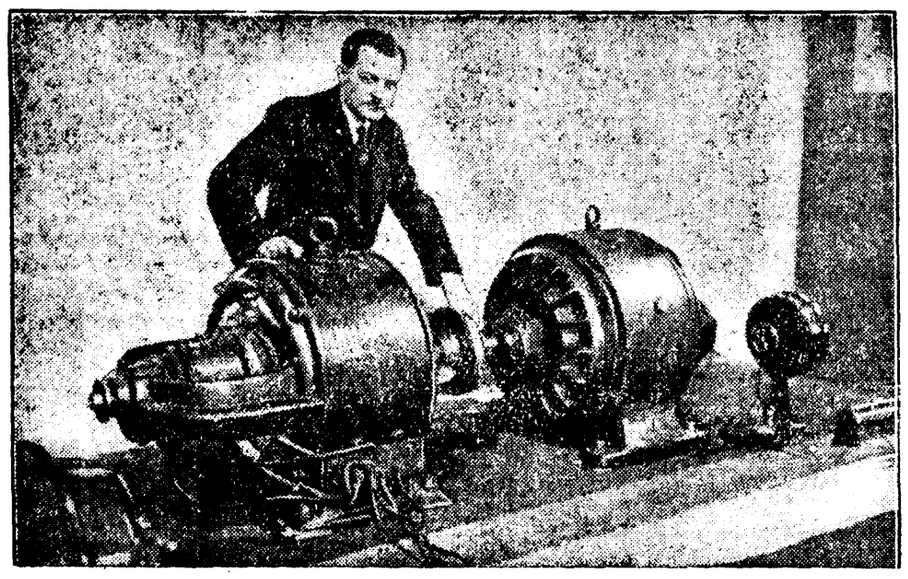

100 protsl. jõukasutust.

Berliini insener Paul Hoffman on awaliku- protsl. asemel. Siiski oodatakse weel ära, kas kuse ette tulnud oma uue leiutisega, mis peab Hoffmani näiliselt probleemaatiline leiutis elektri dünaamomasinates wõimaldama ligi praktikas tarwitataw on. Kõmuline leiutis 100 protsl. energia ära kasutamise senise 87 põhjeneb erilisele ankrumähiste wiisile.

Räuk õnnetus Prantsusmaal.

14 surnut omnibuse ja rongi kokkupõrkel.

Pariisist, 24. aprillil. Lille'i lähedal juhtus räuk õnnetus. Omnibus, mis töölisi täiskiilutud oli, põrkas ülesõidukohal kokku sõidurongiga. Kokkupõrge oli sedawõrd tugew, et omnibus purunes pilbasteks ja rongi wedur jooksis kummuli kraawi. Omnibuses oli ligi 40 isikut, neist pääses ainult 5 kergemate wigastustega. 14 said surma ja umbes 20 raskesti wigastada.

Rootsis uus talw.

Stokholmist, 24. apr. Kolmapäewa õhtul läks üle Lõuna-Rootsi kange lumetorm, mis sünnitas palju kahju. Telefoni ja telegrafi ühendused on purustatud. Skannes oli lumi nii sügaw, et tuli lumesahad teede puhastamiseks tööle panna.

Jälle tööstuslik spionaash Saksamaal.

Soomusklaasi walmistamise saladus müüdud.

Aachenist, 24. aprillil. Siin wangistati diplomeeritud insener Theodor Pesch, keda süüdistatakse tööstuslikus salakuulamises. Nimelt olewat tema müünud Nõukogude Wenemaale n. n. soomusklaasi walmistamise saladuse. Soomusklaas on erilise omadusega, et ta kuuli läbi ei lase. Selle klaasi walmistamine oli ühe Aacheni firma eriala ja firmal oli selleks ainuõigus. . . . . .

Mälestawasti paljastati alles nädalapäewad tagasi Saksa wärwitööstuse trustis laiaulatuslikum tööstuslikku salakuulamist toimetaw salaorganisatsioon.

Uued moelehed

Modenschau nr. 221
Record nr. 126

„Postimehe“ raamatukpl.
Tartus, Suurturg 16.

Saladuslik tulekahju Läti piiril.

Riiast, 24. apr. Silupes põles möödunud ööl maha Läti piirivalwurite korter. Kuna majas oli enam kui 3000 padrunit ja need tule kuumuses plahwatama hakkasid, ei saadud päästetöödeks mitte midagi ära teha. Tulekahju põhjused on õige saladuslikud. Juurdlus on käimas.

Leedu-Watikani wahekord katkeb?

Kaunasest, 24. aprillil. Oodatakse, et lähematel päewadel lahkub Kaunasest paawsti nuntsius Bartoloni, keda president wastu ei wõtnud. Arwestatakse wahekorra katkestamisega Leedu ja Watikani wahel ning Leedu saadiku dr. Schauliuse ära kutsumisega.

Puuwilla hinnad tõusid jälle natukene.

Puuwill. American Middling Fully loco 5,66 (5,61), mai 5,55 (5,46), juuli 5,34 (5,55), oktoober 5,75 (5,65), detsember 5,88 (5,72) inglis penci (d) inglise naela (lbs) eest.

300 aastane keskkool.

Tallinna I. poeglaste humanitaargümnaasiumi juubel.

Tallinna linna poeglaste humanitaargümnaasium, wanem keskkool Eestis, mis asub S.-Kloostri tän. Tallinnas, pühitseb käesolewal aastal oma 300-aastast kestusjuubelit. Kooli kohta käiwaist ajalooliisist andmeist selgub, et kohal, kus praegu asub tähendatud gümn. — endise kloostri ja wanade linnamüüride wahel, on koolitöö kestnud wahetpidamata 300 aastat. Kool on asutatud Rootsi kuninga Gustaw Adolfi poolt. Juubeli wääriliseks pühitsemiseks on moodustatud auprestidium ja juubelikomisjon.

Juubelipäewadeks on nähtud ette 5. ja 6. juuni, millal korraldatakse pidustusi mitmekesise kawa järele. 5. juunil on staadionil õpilaste wõimlemise- ja spordipidu ja õhtul korraldatakse, kui ilm ilus, waimulik talitus gümn. õrwal olewate wanade linnamüüride ääres ja hilisõhtul tõrwikutega rongikäik wilistlaste ja õpilaste ooawõtul riigiwanema juure. Juubelipäewa hommikul on „Estonia“ kontsertsaalis pidulik aktus tõnede, ettekannete ja terwitustega. Õhtul korraldatakse lastewanemate poolt õpilastele gümn. wõimlas kooswiibimine, kus wilistlased ühes külalistega kogunewad „Estoniasse“ ballile. Juubelipäewadel on korraldatud kooli ruumes kooli näitus.

Rahwuswahelise alkoholismiwastase büroo tegewusest.

Rahwuswaheline Alkoholismiwastane büroo awaldas hiljuti oma 1930. a. tegewuse aruande, mis näitab wiljakat tegewust karskusliikumise huwides. Büroolt päriti nõu ja juhatust wäga mitmesuguseis küsimusis, teaduslikes, statistilisis jne., nii era- kui ka riigiasutiste tegelaste ning karskusorganisatsioonide poolt. Ajakirjanduele on saadetud prantsuse-, inglise- ja saksakeelseid teateid, millised igal pool, kus neid kasutada saadi, tunnustust leidsid. Neis teateis püüti anda täiesti erapooletult ülewaadet täh samaist kündmusist alkoholismi wastu wõitlemise tööpõllul, kasutades selleks awalikke wäljaandeid, mis käsitasid alkoholi statistikat ja alkoholiwastast seadusandlust.

Kes soowib aastaaruande saada wõi büroo liikmeks astuda liikmemaksuga (miinimum 5 Helweetsia franki = 3 kr. 60 senti), pöördku Rahwuswahelise Alkoholismiwastase Büroo poole — Lausanne (Helweetsia), Avenue du Grammont 7.

Raudteelt leiti tundmata mehe laip.

Neljapäewal leiti Irboska-Walga raudteel Wilo peatuskohal surnud mees, kelle isikut seni ei ole saadud kindlaks teha. Asja selgitatakse.

Riia-Tallinna raudtee hädaohus?

Jääminek kõigil Läti jõgedel, wäljaarwatud Wäina jõgi, on juba lõpule jõudnud. Waatamata sellele jätkab suurwesi tõusu.

Suurwee järeldusel on kitsaroopalisel raudteel mitmel pool rongide liikumine takistatud. Suurwee hädaohus on isegi Riia-Tallinna laiaroopaline raudteeliin Sigulda lähedal. Hädaohtlikus seisukorras on raudteeliin Riia-Dwinski wahel. Wesi Wäina jõel on Dwinski kohal tõusnud 7,48 m üle normaali.

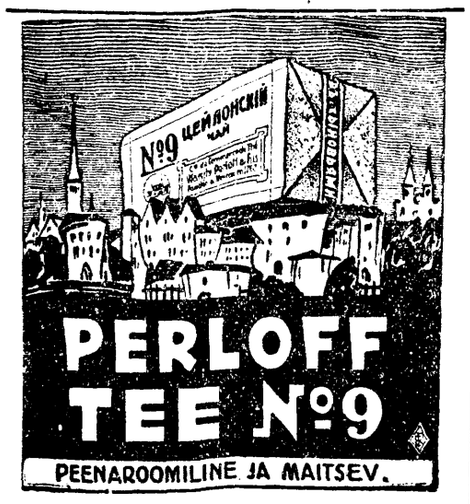

„Beronika“ seep on kõige parem!!

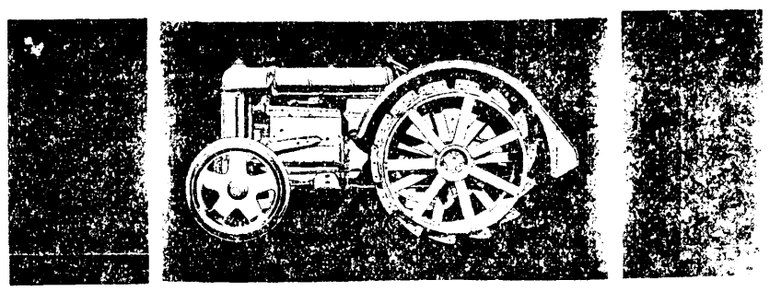

Teie vajate jõutagavara

Hobusejõust alati ei jatku. Kuid jõutagavara peab olema küllaldasel määral, sest sellest võivad oleneda kõik kasuvõimalused. Kui külv hilistub päevagi võrra, võib lõikus väheneda. Kui olete sunnitud viljakoristamist algama liig vara või seda lõpetama siis, kui vili juba varisob, on jällegi tunduvad kahjud . . .

Teie vajate masinajõudu. Muretsege enesele Fordson. See arendab jõudu pool odavamalt kui hobused. See annab Teie töile alati hoogu, kui hoogu läheb tarvis. Paluge demonstreerimist. Oleme Teie teenistuses, ilma et oleks mingit ostusundi.

Ford ESINDAJA JA TÖÖKODA

Fordson

Volitatud müüja:

A/S. A. Rosenwald & Co.

Tartu, Suur Turg 8.

Eesti „esimene“ kõht.

Sündiwuse juurdekasw Eestis kõige wäiksem.

Ehk küll kõikides Euroopa riikides weel ei ole kõku wõetud andmed rahwa sündiwuse ja surewuse kohta läinud aastal, on juba 4 riigist aasta ja 13 riigist 9 kuu ülewaated olemas.

Neis andmetest selgub, et igal pool on läinud aastal

sündiwus surewusest suurem olnud.

Kõige suurem juurekasw on olnud Poolas 17,5 hinge 1000 kohta, siis Hollandis — 12,6, Portogalis — 13,3, Hispaanias — 12,9, Leedu — 12,3 jne. Inglismaal on aastas 4,9 enamsündimist 1000 hinge kohta.

Sündiwuse juurekasw wähesuse poolest seisab esikohal Eesti — 2,5 juurekaswu 100 hingele. Meile järgneb Prantsusmaa — 2,6. Mõigil pool mujal on aga juurekasw palju suurem.

Kui wõrrelda möödunud aasta juurekaswu eelmise 1929. a. juurekaswuga, siis näeme, et sündiwuse ülekaal on kõigil pool palju tõusnud. Nimetatud aastal oli see niihästi meil kui ka Prantsusmaal surewuse ülekaal. Möödunud aastal on aga seisukord sellepoolest paranenud. Kuid siiski on mõlemad need riigid olnud Euroopas kõige wäiksema juurekaswuga.

Rätsepate streik hakkab lahenema.

Tartus sõlmisid 7 töösturit lepingud, Tallinnas lepitusläbirääkimised käimas.

Tartu rätsepatöösturid neljapäewa õhtul arutasid tööliste poolt esitatud nõudmisi. Töösturid olid põhimõtteliselt nõus lepingu sõlmimisega rätsepatööliste ametiühisusega. Samuti leiti wastuwõetawad olewat ka hinnatariifid, sest nendega ei tõuse rätsepatöötasud. Ühtlasi leiti, et laagritööliste nõudmised sel alal on õigustatud.

Reedel sõlmisid seitsme suurema rätsepatööstuse omanikud ametiühisusega lepingu. Need ärid on: Ed. Uusen, firma „Riietus“, A. Asu, J. Tuulas, O. Murshak, J. Wosmi ja H. Kaeramaa. Eile algas neis ettewõtetes ka töö.

Olgu tähendatud, et need ärid wõiwad nüüd lepingu põhjal tööd anda ainult Tartu rätsepatööliste ametiühisuse liikmetele ja töötunnid määratakse wastawa tariifi alusel, mis nõutmisele wõib tulla, kui riikliku statistika keskbüroo andmete alusel on näha, et elukallidus 10-ne punkti wõrra tõusnud ehk langenud on. Lepingu rikkumisel on kohustatud firma maksma 250 kr. Tartu linna laste warjupaiga hääks, tööline maksab sel puhul aga 100 kr. See leping on maksew 1. maini 1934. aastani.

Tallinnas kestab rätsepatööliste streik juba mõnda aega. Nagu nüüd kuulda, on rätsepatööliste ametiühing nii kaugele jõudnud, et on sõlmitud kokkulepe ühe walmisriiete äriga, kus ka töö on alanud. Peale selle olewat ka mõne wähema töökojaga lepitusläbirääkimised käimas. Ametiühing tahab sõlmida kõikide walmisriiete äridega kollektiiwlepingu. Kas see korda läheb, ei ole seni weel selgunud.

Tartu naisemees tahtis Wõrumaal teist naist wõtta.

4. skp. ilmus 25-aastase Hilda H. juure, kes elab Meeksi wallas, tundmatu noormees, kes tutwustas end Arthur Kilkina. Mees rääkis, et tal on Moisekatsi wallas suur talu ja soowib naist wõtta. Hilda H. oli ettepanekuga kohe nõus. Järgmisel päewal mindi juba Kanepi õpetaja juurde, kus awaldati soowi abiellumiseks. Seal näitas A. K. ette Tartu Maarja kogudusе õpetaja tunnistuse, et ta tõesti poissmees on. 6. septembril küsis A. K. pruudilt 100 kr. raha abiellumise ettewalmistuse kuludeks, mida tüdruk ka pahaimata andis. Mõne päewa pärast awaldas mõrsja soowi peigmehe talu näha. Sellega oli A. K. ka nõus ning otsustati sõita Moisekatsi walda Tunaritskile. Millegipärast sõitis tüdruk aga hobusega ja poiss pruudi õelt laenatud jalgrattaga. Piigandi mõisa kohal jäi peigmees tüdrukust maha ja lubas Moisekatsi wallamaija minna, et seal õpetaja tunnistust registreerida. Pruudil käskis ta aga Moisekaist sõita, kuhu ka ise järele lubas tulla. H. H. sõitiski Tunaritskile, kus teda aga ootamatu üllatus tabas: Arthur Kilk on naisemees ja lapse isa. Kilki naine ütles, et mees juba mõnda aega tast lahus elab ja teadmata kus.

Nüüd oli pettus selge. Hilda H. tõstis oma peigmehe wastu süüdistuse petmises ja wõõra wara omandamises. A. K. saadi Tartus kätte ning neil päewil tuli ta wastu tõstetud süüdistus Wõrus rahukohtuniku juures arutusele. Kohus karistas A. K-d 4-kuuse wangistusega.

„Postimeest“ loeb igaüks

kes tahab teadlikult osa võtta Eesti poliitilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Kardetaw murdwaras tabati.

Armastas tühjendada restorane ja poode.

Eol wastu neljapäewa murti Uusturu tän. asuwasse „Helsingi“ restorani sisse hoowi pealt akna kaudu ja wiidi sealt napse, toiduaineid, nuge ja kahwleid, piljardi palle, paberosse jne., kogusummas 480 kr. wäärtuses.

Kriminaal-politsei sai kohe jälile, et warguse pani toime elukutseline murdwaras Oskar Palmas, 43 a. wana, perekonnaseisult abielus. O. P. elas Soola tän. 24. Kohtu poolt on ta juba kolm korda murdwarguse eest karistatud ja alles möödunud aasta septembris wabanes wanglast.

Läbiotsimisel tema juurest saadi kätte „Helsingi“ restoranist warastatud kraami. Uhtlasi selgus ka, et O. P. oli toime pannud 23. märtsi ööl sissemurdmise Wana tän. asuwasse Töösturite Keskühingu einelauda ja selle tühjendanud, ära wiies mitmesugust kraami 200 kr. wäärtuses. Öö wastu 2. aprilli oli ta tühjendanud ka Lodja tän. 4 asuwa Mühlmani liha- ja worstikaupluse, ära wiies sealt kõik kanba ja liikuwad asjad peale poeleti. Mühlman hindab oma kahju 670 kr.

Ka eelmisest wargustest saadi osa kraami kätte, kuna „Helsingi“ restoranist warastatud kraamist saadi kätte peaaegu kõik. Kraami oli ta peitnud suurelt osalt wõõrastesse ruumidesse, mispuhul ei õnnestunudki tema süüdi kohe kindlaks teha, kuigi politsei oli teda alaliselt silmas pidanud ja korteri järjekindlalt läbi otsinud.

Wiimasel läbiotsimisel leiti kõigepealt ahjuõõrist mõned tahwlid shokolaadi, mis „Helsingi“ restoranist warastatud, samuti oli sinna peidetud ka laetud rewolwer.

Waras salgas kangekaelselt oma süüdi, seni kui asitõendusi kätte saadi.

O. P. paigutati wangimaija. Sellega on jälle üks kardetawam ja juhtunum murdwaras mõneks ajaks kahjutuks tehtud.

Königsbergi külaliste loengud lõppesid.

Prof. J. Nadler „Goethe lääne-ida wahelisest läkitusest".

Eesti uuema lüürika ja nowellide saksa keelde tõlkimine kergitati päewakorrale.

Kolmest wastukülaskäigule saabunud Königsbergi õpetlasest kõneles 22. skp. kirjandusajaloo professor J. Nadler. Ja kolmapäewa õhtul oli ülikooli aula selle wiimase külaskäiguloengu kuulajaid tungil täis. Meie ülikooliringide tähelepanuwaldust kõnelejale ja Königsbergile kriipsutasid seekord alla filosoofia teaduskonna dekaani P. Haliste awasõnad wanas maailmakeeles.

Ligi poolteist tundi kestnud ettekandes selgitas prof. Nadler seda saksa 18. sajandi kirjanduslikku kaswamistungi loominguliste algjõudude ja elementaarsete rahwaste suunas, milles Goethegi on leidnud oma maailmakirjandusliku läkituse. See saksa mahukaim suurwaim ja sõnatark ühendas oma pikawäätelises arengus küll mitmeid-setmeid elamusi, pärimusi, haridusmõjusid. Pidewa tähenduse arwas prof. Nadler ometi omistada wõiwat Königsbergiit lähtunud Herderi ärgatustele ja Hamanni algatustele Goethe suunduimises. Noore Goethe Strassburgi horisonti haaras ja tema kirjanduslikku tegewust wiljastas nende saksa idealkirjanikkude ideoloogia, kes peamiselt kultuuriliigistiikust piiüdsid tungida iigatwannale, oma kodurahwasliku põhiolemusje primitiiwsesse inimsusse üldse. Iga iselaadilise „Volkheit'i" teadlik wäärtustamine, omarahwuslik kwintessents, iga rahwuskirjanduse wiljeldawaks pärisosaks, kõigi eri keltes leidlwa ehtsa luulekunsti üksteist täiendaw kooskõla — seda weenduunust kandis ja kuulutas Goethe edaki oma küpses eas. Alles wanameistrina oli Goethel enesele juhus lähemalt kokku puntuda ühe idarahwaga. See kokkupunde toimus kõneleja koduprowintsis, Böömimaal, kus sakslased ja tshehhlased kõrwuti elawad. Siin awanes „Böömi Muusenni" auliikmele Goethele lõplikult üle keeleliste piiride ja rahwuslikkude lahkude ühtekuulumwa rahwahuule kutse, kogu maailmakirjanduse kutse. Mis meie saksasoost estofiiliide harrastuses ei tõusnud üle kohalik-ajalise kitsapiirisuse, see omandas Goethe seisundis igamatu läkituse tähenduse.

Niisugune oli lühidalt kokku wõttes prof. Nadleri rõhkude paigutus. See saksa klassiku iseloomustus tundus nii mõneski suhtes olewat otsekui kõneleja enese transparendiks.

*

Külaliste auks korraldatud akadeemilisel banketil awaldas rektor J. Köpp lootust, et Königsbergi ja Tartu ülikooli wahel muendatud läbikäimine ei piirduks mitte ainult ühise lauas istumisega, ka mitte ainult nende külaskäiguloengutega. Sellele wastas königsberglaste nimel prof. J. Bürgers, et soowitaw oleks, kui professorite wastastikusele külaskäigule järgneks ka üliõpilaste wahetust kestwamaiks õpinguiks kummaski ülikoolis.

Pen-klubi juhatusliikmete poolt korraldatud lõunal, millest osa wõttis ka prof. G. Suits, kergitas prof. Nadler aktiiwselt päewakorrale eesti uuema lüürika ja nowellide saksa keelde tõlkimise küsimuse.

*

Juba kolmapäewal lõunaje rongiga lahkus keemia prof. F. Paneth Tartust, et Königsbergi tagasi rutata. Sama päewa õhtul lahkusid J. Bürgers ja J. Nadler. Königsbergi terwishoiu professor sõitis Põhja-Eestisse metsisejahile. Kirjandusajaloolasel oli kawatsus päewalõõrra peatuda Kaunases oma endiste (Freiburgi) õpilaste ringis. S.

25 aastat wallasekretäriks.

Aleksander Rosenbergi ametijuubel.

26. apr. pühitseb Roela wallasekretär Aleksander Rosenberg 25. a. wallasekretäriks oleku päewa.

A. R. on sündinud 26. apr. 1883. a. Tartumaal, Pala wallas, taluperemehe pojana. Pärast õppimise lõpetamist Tartu 4-kl. linnakoolis ja H. Treffneri eragümnaasiumis, õppis ta walla sekretäri ametit Pala wallasekretäri juures, kust 1906. a. Kokora wallasekretäriks waliti. Kokoral oli ta ametis wahetpidamata kuni 1. juunini 1919. a. ja sealt edasi kuni praeguseni Roela wallas sama ameti peal.

Peale otsekohese ameti elawalt osa wõtnud seltskonnategewusest. Juba enne ametisse astumist tekkis tema algatusel 1904. a. Palale laulu-mänguseltsi, kus tema lauluõpetajaks oli. Kolorale ametisse astudes jatkas tema tegewust laulu ja muusika alal. Tema ümber koondusid laulukooriks pea terwest lihelkonnast muusikaarmastajad.

Ajudes Roelasse, tegutses siin samuti lauluõpetajana edasi.

Peale laulu ja muusika on ta tegewuses ka teisal, nii ühistegelisses ajutustes, millisteid tema algatusel Roelas tertwe rida on ellu kutsutud, ja kus tema praegu nii mitmes juhtija tegelasena ametis. Iseäranis Roela ühispangas, kus ta selle algusest asjaajajana tegutseb, on tema püüdnud asju nii ajada, et pank täieliku rahwa usalduse on wõitnud.

26. apr., kus tema oma ameti 25. a. juubelit peab, saab ta ühtlasi ka 48 a. wanaks. Praegu on ta tegew peale oma otsekohese ameti weel järgm. organisatsioonides: Roela postiagentuuri juhataja, Roela raamatukogu seltsi lauluõpetaja, Roela ühispanga asjaajaja-raamatupidaja, Leedimäe tarwitajateühisuse asjaajaja-raamatupidaja, Lewala masinatarwitajate ühingu raamatupidaja ja mitmes muus wähemas ühingus rewisjonikomisjoni liikmena. —old.

Wedur süütas hoone.

Neljapäewal kell 1 päewal süütas Tallinna poolt tulew kiirrong Soldino ja Narwa jaama wahel raudteemaja nr. 308 loomalauda põlema. Wedurikorstnast sattus sõde lauda lakka, kus olid heinad, mis kergesti süttisid. Õnnetust märgati kohe. Ümbruskonna elanikud raudtee wahiga suutsid tulele piiri panna enne kui see tõisemat hädaohtu oleks tekitanud. Laudal põles ära lagi ja lakas olewad heinad. Kahju umbes 150 kr. Laut kuulus raudteewalitsusele.

Wesi laastab Lätit.

Mitusada majapidamist wee all. Elanikkude päästmiseks puuduwad paadid. Uputuse häda daoht wõib weelgi suureneda.

Riiast, 24. aprillil. Tõuliselt suureneb uputus. Linnade, maakondade, waldade ja majapidamiste arw, kus wesi laastamistööd teeb, suureneb mitte päewade, waid tundidega. Seni on wee all juba mitusada majapidamist üle kogu riigi.

Semgali laialdased tasandikud on Leischmalist kuni Babite järweni hiigla weewäljaks muutunud. Selles piirkonnas on kuni 100 majapidamist, mis muust ilmast eraldatud. Leelupe kaldal on kuni 3 m. sügawa wee sees 30 majapidamist. Ogsolmecki wallas on kariloomad parwedele paigutatud. Ühenduse pidamiseks puuduwad abinõud. Weehädalised ootawad rutulist abi, sest petrooleum ja isegi toiduained on lõpukorral.

Leelupe ja Swehte jõed on ühinenud ühiseks weewäljaks. Ka selles piirkonnas on üle 200 majapidamise wee all. Weewäli ulatab Miitawist kuni Lopsa taluni — umbes 14 kilomeetrit suur weewäli.

Stalgeni wallas tabas uputus kooliõpilasi töö juures. Õpilased jäid toiduta. Puuduwad lootsikud, et pääseda kuiwale maale. Maawalitsuse korraldusel saadetakse õpilastele toiduaineid. Wesi uhab Riia-Miitawi uue kiwitee kindlustusmis mitmest kohast täiesti lõhutud. Ka raudteel teeb wesi hävitustööd. Galaine-Grihwa raudteel katkestati ühendus. Samuti on ühendus katkestatud ka paljudel teistel teedel, kus ühendus sünnib ümberistumise teel.

Läti-Wene piiril, Reseknes ja selle ümbruskonnas, sünnitab suurwesi hiigla kahju. Wesi on siin purustanud ja ära wiinud hulk sildu ja maju. Wee all on ka linna elektrijaam ja linnas walitseb pimedus. Wanad inimesed ei mäleta säärast uputust.

Uputuse häwitustöö Latgalis suureneb. Neljas wallas on täiesti wee all 150 majapidamist. Ka siin ei suudeta weehädalistele wajalikku abi anda, sest puuduwad lootsikud. Kui wee tõus jatkub, muutub seisukord katastroofiliseks.

Kaunases uuesti uputus.

Niemenis tõusis wesi uuesti ja ujutas Kaunase eeslinnad üle. Elanikud, kes asusid oma elamustesse, peawad uuesti sealt lahkuma. Marijanka piirkonnas hakkas Niemeni kõrge kallas libisema ja ähwardab lähedal olewaid maju purustada.

Adw. August Peet 50-ne aastane.

Täna pühitseb wannutatud adwokaat August Peet oma wiiekümneaastast sünnipäewa.

August Peet sündis Pati wallas Pärnumaal wallakooliõpetaja pojana, õppis Wiljandis Blosfeldi eraalgkoolis, siis Pärnu gümnaasiumis, kust üle läks Peterburi 6. gümnaasiumi, mille lõpetas 1900. aastal. 1906. a. jooritas Peterburi ülikooli õigusteaduskonnas riigieksamid ning töötas ligi aasta senatis kohtuameti kandidaadina. 1907. a. siirdub ta kodumaale ja asub adwokaadina tegewusse Narwa. Pärast lühiaegset praktiseerimist Ratweres, asub ta 1909. a. sügisel Tallinna, mis on sellest ajast saadik ta alaline asukoht. Tallinnas on A. Peet kuni märtsi rewolutsiooni lõpuhulemiseni 1917. a., osa wõtnud paljudest seltsidest ja seltskondlikudest asutustest, aktiiwselt osa wõtnes muu hulgas ka „Estonia" teatri ehitamise korraldamisest.

Kewadel 1917. a. waliti A. Peet ühendatud Eestimaa toitluskomitee esimeheks, millises ametisse ta jäi Ajutise Walitsuse soowil kuni aprilli lõpuni 1918. a. Saksa okupatsiooniwõimude wägiwallapoliitika ja järjest teratwenwad kokkupõrked saksa wõimudega, tõid talle kaasa wangistuse ja wäljasaatmise Riiga sõjawäljakohtu otsuse põhjal, pärast seda kui ta neude wõimude tegetouse wastu protestides seda tegewust täiesti korrupsioonilisteks nimetas. Ligi poolteistaastase wangistuse järele wabastati aga Peet wangistusest nowembris 1918. a. Ajutise Walitsuse nõudmisel. Selle järele kuni Asutawa Koguni oli tema tegew Ajutises Walitsuses siseministrina, olles seega esimene selles ametis. Lahkudes siseministri kohalt, jätkas A. Peet tegewust adwokaadina, ühtlasi osa wõttes paljudest seltskondlikest ja majanduslikest ettewõtetest.

Politiliselt ei kuulu A. Peet ühtegi erakonda. Ta on E.R.S. „Põhjala" wiiliiklaskogu liige, mille esimeheks on ta olnud mitu aega.

Eesti seltskonnal, A. P. lähematel ja kaugematel sõpradel on põjust terwitada juubilari ta sünnipäewal ja talle soowida tööjõudu ja töötahet.

„Eesti reklaam Union".

Nii on uue asutise nimi, mis neil päewil „Eta" algatusel asutati. „Eesti reklaam Union" ei ole mingi äriline ettewõte, waid tema taotleb reklaami kui kunsti ja teaduse harrastust, koondades enda ümber reklaamist huwitatud ringkonnad ja wõideldes igasuguse ebaoliidse reklaami ja selle tagajärje wastu.

Unioni liikmeteks kuuluwad kaubanduse-tööstuse ettewõtted ja reklaami wastu teoreetiliselt huwitundwate asutiste ja organisatsioonide juhid ja tegelased.

Põhikirjas on ettenähtud juhatuse kõrwal weel auprezidium, mille liikmeteks on kaubanduse-tööstuskoja, börsikomitee, wabrikantide ühingu, pankade ühingu, Eesti ühistegelise Liidu, Rewisjoni Liidu ja teiste suuremate selleteoliste kestkorralduste esimehed, kes enda hulgast waliwad auprezidendi.

Auprezidiumi liikmed wõtawad juhatuse koosolekutest osa ühesõnaline alusel juhatuse liikmetega.

Eesti reklaam Union astub ühenduse wälismaa ja rahwuswaheliste reklaam Unioonide ja Liitudega.

Suurmüügi hinnad ja nende muudatused

Möödunud nädala jooksul on kaubahindades järgmiji muudatusi ette tulnud (endised hinnad klambrites).

Kalkmaks läksid ja maksid nüüd: segu Eesti ja Wene rukkist 16,25—16,75 (16—16,50) kr., Eesti toidurad 15,50—16 (14,50—15) kr. 100 kilogrammi.

Odawamaks läksid ja maksid nüüd: eksportwõi 1,80—1,85 (1,82—1,87)) kr., kilo.

Sojaiangud 15 (15,75) kr., maapähkli koogid 14,50 (15,25) kr. 100 kilo.

Katusekatt 10 (10,50) kr., raualatt 22 (25) kr. 100 kilo.

Põllumajandussaaduste hinnad

suurmüügil 23. aprillil.

Toome allpool üksikasjalikult põllumajand. saaduste hinnad suurmüügil.

Wili: Eesti uisu 18—21 kr., Eesti ja Wene rukki segu 16,25—16,75 kr., Eesti toidukaerad 10—10,50 kr., Wene kaerad 9,50—10 kr., Poola õlleodrad 19,50—20 kr., Eesti toidunodrad 15,50—16 kr., Wene walged herned 15 kr., Wene rohelised herned 17 kr., Hollandi walged herned 19—20 kr. 100 kilo.

Kartulid. Eksport kartulid 2,50—2,70 kr., wiinawabriku kartulid 1,30 kr. 100 kilo.

Piimasaadused. Eksport wõi 1,80—1,85 kr., Schweitsi juust, kodumaalane 1,80—2 krooni kilo.

Kanamunad (sor eeritsi esimest korda) 20,70 kr. kast 360 tükki (11,5 s. paar).

Liha. Sealiha 60—65 s., loomaliha 40—55 s. kilo.

Linad ja linaseemned. Petseri linad 518,50—549 kr., Wõru linad 518,50—549 kr., Tartu ja Liiwi linad 457,50—488 kr. 1000 kg ehk ühe tonni eest franko saatejaam.

Linaseemned õliajamiseks 11,60—12,20 kr., linaseemned külwi jaoks 12,80—13,40 kr. 100 kilo.

Petroleumi ja bensiini hind alanes.

Naftasaaduste hinnad on langenud. Wene ja Ameerika petroleum maksab praegu 16—17 (17,20—18,10 eelm. näd.) krooni 100 kilogr. eest.

Wene bensiin 1. sort 30—31,50 (35,60) kr., 2. sort 27,80 (32,85) kr., Ameerika bensiin 1. s. 30—31 (35,60) kr. 100 kg eest. Bensiini hind on nüüd 25 protsendi odawam kui paari kuu eest.

Põlewkiwi saaduste hinda alandati.

Põlewkiwitöötus on õige tunduwalt oma saaduste hindusid alandanud (endised hinnad klambrites). Põlewkiwi 2. sort 4,50 (4,90) kr., 3. s. 2,50 (2,75) kr. 1000 kg.

Asfalt mastik 6 (7,25) kr., tenelaat netto 8,50 (9) kr., karbolineum A. B. netto 15 (17) kr., C. netto 13,50 (15) kr., D. 12 kr., Eesti bituumeenpigi D. ja E. netto 9,50 (10,25) kr., tooresõli netto 6 (7,25) kr., raskeõli 9 (10,25) kr., immutusõli A. 9 (10) kr., B. 8,25 (9,50) kr., C. 7,50 (9) kr. 100 kilo eest.

Rahwuswaheline mess Budapestis ja odow sõit Ungari.

Meid palutakse teatada:

9.—18. maini korraldatakse Budapestis Ungari kaubandus- ja tööstuskoja poolt 26. rahwuswaheline mess. Kõige parem wõimalus Ungari toredat pealinna kewadilus külastada. Budapesti rahwuswaheline mess on wanemaid kaubamesse Euroopas. Mastal 1929 wõttis Budapesti messist osa 1347 wõõrsõnajat, enam kui 400.000 külastajat, nendest 60.000 wõõrsmaalast. Kõigil on messi puhul wõimalus kasutada eriti soodaid reisiingimusi. Mitte ainult kaupmeestel, waid ka eraisikuil on õigus, kui nad wõtawad messitunnistuse: 1) Ungarisse sõidetõita ühna wiiumita, milline antakse messil 66 prots. hinnaalandusega (s. t. 2 kr.); 2) sõidupilet maksab Tartust Budapestini ja tagasi 3. klassis 106,70 kr. asemel 81 kr. ja 2. kl. 159 kr. asemel 120,70 kr.; 3) eesti kodanikudel on tarwis wõtta ainult poola läbi õiduwiisum, mis maksab 1,45 kr.; 4) waba sisepääs messile; 5) korteri eest hoolitseb etteteatamise korral Pealinna Wõõrastelistumise Büroo (Hauptstädtisches Fremdenverkehrsamt) Budapest 5., Deák Ferenc-utca 2. Kõiki neid reisisoodustusi wõib kasutada see, kes wõtab 3 kr. eest messitunnistuse. Selle juures on kupongwihk, mis õigustab kuningliku lossi, teatrite, orkeemide, türkuste, lillenäituse, Mergitsaare ning kuulsate kümbluste külastamist 50 prots. hinnaalandusega. Reis wõib messitunnistusega alata 1. mail ja reisija peab Budapesti saabuma kuni kella 9 18. mail ja wõib Budapestist ära sõita alates 9. maist kuni 25. maini. Laewasõitki on poole hinnaga. Wiimist Budapestini kuni 2. juunini. Messitunnistust wõib saada: Tallinnas Eesti reisibüroost ja ungari konsulaadilt (Walli tn. 4) ja Tartus Eesti Reisibüroos ning messi esindajalt Aia tn. 54 (tel. 4—89).

72 tundi ja siis selgub, kes on uus **Eesti miljonär.**

Eesti Olümpia Komitee loteriitähed müügil veel mõnes üksikus kohas.

Ühistegeline joonealune.

Et ühistegewus üks läbi ja läbi hea asi on, sellest näitse tihti wäga õieti aru saadawat, eriti siis kui tarwis on reklaami teha. Kui näit. kuulutatakse ajaleheis, et meie ajutus on ühistegeline, wõi et meie pank seisab ühistegelisel põhimõttel, wõi jälle, et meie seits asub ühistegelisel alusel, siis näib seesuguisel reklaamil mõju ning jõudu olewat. Sellest siis tulebki, et mõni ajutus muutub üle öö ühistegeliseks, s. t. siis, kui tarwis on teha reklaami. Muidugi on ka sarnaseid ajutusi, mis on aasta läbi ühistegelised, kuid nemad ei reklameeri seda, sest neil pole seda waja.

Aga on kaks iseasja: reklaam ja kauba siju. Lugu on nüüd seesuguseks kujunenud, et ühistegewuse silmi all wõib mitmesuguseid wigureid teha ja kangeks meheks jääda weel pealekauba.

Seal on pank, kes kangesti rõhutab oma ühistegeliji alusei, kuid siinult wäga kaugel seisab ühistegewusest. Kui juhatusse ega nõukokku waene mees üldse ei pääse, kui „wärarad" alles sellele awanewad, kes miljoni wõi poole garantiiks sisse maksab, siis pole see enam kellegi ühistegewus, waid üks kangemat sorti aktsia-asjandus, mille wastu kellelgi midagi olla ei saaks, ainult kui seda ei tehtaks wõltsitud sildi all. Ühistegewusest pole ju weel mitte mahakustutatud see wana põhimõte, et kõik osanikud, waatamata sissemaksude suurusele, on ühewäärsed ja ühehõigusliised. Aga mis ühehõiguslus see on, kui sinu õigusi selle järele hinnatakse palju sul raha sissemakstud! Ja kes kord juba asja juure pääsenud, ega neid sealt enam naljalt wälja saa.

*

Meie suured kestühisused, „ühisuste-ühisused", on ka ühistegelised. Nemad peawad seisma walwel tarwitajate ja walmistajate huwides. Ühed peawad muretsema selle eest, et tarwitajad saaks wõimalikult õiglase hinnaga kätte oma kauba, et teda mitte ei nõõritaks, selle wastu peab näiteks ETK'l alati käepärast olema mõjuwat kihwti. Samuti peab jälle p.-k. „Estonia" selle eest hoolt kandma, et põllumees wõi eest wõimalikult rohkem „walnutat" saaks, et era-wahetalitajad mitte põllumeest ei kooriks ja tema arwel miljoneid tasku ei pancks. Selleks on käepärast jälle lihtne, aga seda mõjuwam abinõu: kui ühistegeline ajutus maksab põllumehele wõi eest rohkem, siis peab seda tahes tahtmata tegema ka era-wahetalitaja.

Niisugusteks ilusateks ülesanneteks on meil loodud „ühingute-ühingud", niisuguse ilusa ülesande teostamiseks ongi mõeldud meie kõikide poolt hinnatud ühistegewus ja ühistöö:

Aga paneb küll usu natuke kõikuma nende ilusate asjade sisse, kui kuuled, et sinu, wäikese ühistegelase, huwisid siiski mitte nõnda silmas ei peeta, nagu see tarwilik ja õige oleks. Kui sa näit. tead, et suhkrut peaks saama oma ühingu kaudu weelgi soodsama hinnaga kui praegu, kui ainult sinu „ühingute-ühing" asja weidi reguleeriks, siis tõuseb niisugune tunne, et milleks meile seda suurt kesklust waja, era-wahetalitaja oleks ju sama hea. Su pahameel oleks weel märksa suurem kui maguja hind siiski kõigele waatamata nii soodne ei oleks.

Petrooleumiga kuulukse olewat samasugune lugu, et peaks ikka nagu odawamini kätte tulema. Aga direktorid kuulukse ajawat suurpolitikat, seadwat korda maailmaasju, mille juures petrooleumi hind muidugi silmapaari wahele jäänud.

*

Wõi hind on madalale langenud, nii et meele teeb üsna kibedaks. Aga weel mõrudam maik tuleb suhu, kui kuuled, et natuke paremat hinda oleks wõinud siiski saada, kui „ühingute-ühingud" oma liikmete, wäikeste ühistegelaste, eest paremini oleks hoolitsenud, kui nad oma wahetalituse kuludes kokkuhoidlikumad oleks olnud ja ka muidu weidi krapsakamalt oleks tegutsenud. Nemad pole aga omas rabelemises kaugemale jõudnud kui et toimetawad wõi Tallinnas wäljamaa äri meeste kätte, sündigu sellega pärast mistahes. Pole meie kuulnud midagi sellest, et oleks loodud otseühendus mõne wälismaa turuga, et oleks katsutud liikuma panna oma wõilaew jne. Aga direktoreid on selleks küllalt ametisse seatud ja kui wäike ühistegelane loeb aruandest, palju kulub nende palkadeks, esitusja sõidukuludeks, siis tema ei jõua küllalt wihastada, aga ühtlasi ka kurwastada: Kas meie mehed siis tõepoolest nii saamatud on, et nemad muud ei oska kui palka wõtta, wõi ekspordi korraldamises aga peast jalgu ei jõua!

Aga ühistegelased nad on, wähemalt peawad endid selleks. Wõi on nad seda ainult selleperast, et muidu ei saa ju olla „ühingute-ühingute" juhtideks. L. K.

Muusika ja teater mujal.

Latvia pealinn elab juba tükk aega jälle **välismaa** kunstnikkude tähe all. Õieti on Riia ammugi ennast muusika alal suurel määral välismaalt juhtida lasknud. Kas see nähe Läti kunstile jäädavaid positiivseid tagajärgi annab, või ainult möödaminevaid, on kaugel ja eemalseisjail raske ütelda, ega olegi võõraste asi ennast Läti asjadesse segada. Üks asi on selge: **kulusid** ei karda Latwia kunsti alal. Tema ooperit on juhatanud pikemat aega endine vene ooperi juht **Emil Cooper**, selle järele Georg **Schnéevoigt**.

Cooperi ajajärku kuulub aga ka raske kaotus Läti muusikaelus: tuntud Läti helilooja, tugeva Läti rahvusliku ilmega **Alfred Kalnini** lahkumine kodumaalt ja alaline asumine Ameerikasse. Paar kuud tagasi kuulsime, et Riia ooperi direktoriks kutsuti Läti muusikajuht Teodor Reiters. Kas tema tulevikus muusika peajuhatuse enda kätte võtab, või ka tema võõraid kutsub ehk kutsuma peab, selgub alles edaspidi.

Praegu on Riia ooperi- ja teatriilma kui ka publiku suus jälle kahe „suurtüki", või oleks moodsam ütelda, kahe „tanki" nimed: **Max Reinhardt** ja **Feodor Shaljapin**. Esimene triumfeeris ja valitses Riias läinud nädalal, Shaljapin veel alles praegu.

Max Reinhardtist oli teateid tema Riiga saabumise kohta juba varem ka meie lehes toodud. Ühes Reinhardti ilmumisega Riiga olid seotud ka eelkäivad kuuldused tema üleminekust Saksa kodakondsusest Läti kodakondsusesse. Olgu seega lugu kuidas tahes, läinud nädalal **valitses** ilmakuulus näitejuht Latwia pealinna. Mitte asjata ei vaadanud ta oma kätetööd pealt istudes Straussi „Nahkhiire" etendusel Latwia **valitsuse looshis**, kõrvuti haridusministri **Seemeliga**, kohtuministri **Pabehrsiga** ja teiste praeguste Latvia vägevatega! Kuigi Reinhardt sel õhtul Latwia ooperis ainuvalitseja oli, näitelaval kõiki oma tahte järele „tantsima" pani, tantsijaid sõna tõsises mõttes, aga ka lauljad olevat laulnud teisiti ja muusikud teisiti musitseerinud kui muidu. Vist oli ka neil parem tuju peale tulnud, kui kogu etendust juhtis geniaalne näitejuht. Aga Max Reinhardtil olid ka Läti suuremad kaastöölised tarvitada olnud. Straussi „Nahkhiire" selle klassiga opereti elegantse õhkkonna linnuga üheskoos „lendasid" sel õhtul nii raskekaalulised ooperi elukad, nagu proua **Brechman-Stengel** ja Latwia suur baritonist Alfred Kaktin.

Nii oli Latwia ooperi poolt kõik tehtud, et Reinhardt võimalikult täiuslikult oma **võimu** saaks näitelaval maksma panna.

Ka kuulajas- ja vaatajaskonna meeled olid sel õhtul kõrgematesse sfääridesse kruvitud: ilmunud oli kunsti- ja teaduseilm, diplomaatia ja politika, ja kõik peaaegu in corpore. Ka **rätseppadele** oli Strauss-Reinhardti „Nahkhiir" suurpäeva loonud: härrad pea kõik frakkides ja smokingites, ja vist nende hulgas mõni tuliuus; daamidel, kes balli ja suures seltskonna kleidis — juba kindlasti.

Et Saksa saatkond maailma kuulsa geniaalse näitejuhi auks peale etendust vastuvõtu korraldas, et ka Tallinna Saksa saatkonna nõunik v. **Duckwitz** seks piduõhtuks eriti Riiga oli sõitnud — see kõik on ainuit väike episood Max Reinhardti austamisest Riias, kus ametlikud loorberid ja lilled Reinhardtile üle andis Latwia ooperi direktor **Teodor Reiters**.

Kas **Feodor Shaljapin** samal määral suudab Riial „päid pöörata", selgub alles neil päevil, kus ta peale „Boris Godunovi" ju veel „Russalkas" esineb.

*

Läti ülikooli üliõpilaskoor piihitseb 27. apr. oma 10-aastast juubelit.

Kümne aasta jooksul on koor laulnud 24 Läti helilooja ja 14 välismaa komponisti töid. Koorijuhiks on olnud **Artur Bobkovitz**, kes pikemat aega tagasi kooriga ka **Tartus** käis. Kooris on 78 lauljat.

Peale selle ülikooli koori on lätlastel olemas veel teine üliõpilaste laulu organisatsioon „Dziesmuvara", mis **Abelsi** juhatusel korduvalt ka Eestis kõlanud.

*

Berliinis asutati hiljuti **Vene** muusikute selts, mille esimeheks on viiuldaja prof. Petshnikov.

*

Leo Blech, praegusaja suurimaid kapellmeistreid sai neil päevil 60 aastat vanaks. Alles hiljuti triumfeeris ta kui „Carmeni" dirigent „**Stockholmis**". Tema 60-aastase sünnipäeva puhul kirjutas „Berl. Tagebl." Alfred Einstein: „Ta on ka hiilgav kontsert-dirigent, kuid ooperijuhina ei leidu Saksamaal teist tema sarnast. Teda on nimetatud ooperijuhataja suurimaks rutiini meheks, aga see on tema annimi, sest tast ei ole kunagi rutiini inimene saanud, vaid on ikka kunstnikuks jäänud." Olgu tähendatud, et Saksamaa hitlerlased alles hiljuti artikli ilmutasid juudi soost Berliini ooperijuhtide vastu, ühtlasi ka Leo Blechi vastu.

Ida Erlemanni õpilaste tantsu-õhtu.

Sel õhtul esinesid üdliselt samad nimed, mis viimaselgi õhtul. Üks mulluseid paremaid jõude viibis küll pealtvaatajana saalis.

Õhtu eeskava oli üdiselt väga hästi ettevalmistatud; suuremaid elamusi või üllatusi ta siiski ei pakkunud, nagu üldse viimasel ajal meie kunsttants näib olevat jõudnud mingisuguse surnud punktini. Tahaks enam värskust ja julgust, enam omapära — see käib nii üksikesinejate kui ka meie tantsustuudiote kui niisuguste kohta. Tahaks näha mõnikord ka kaasahaaravalt jõulist **meestantsu**. (R. v. Laban kinnitab, et tants on **meeste** kunst par excellence). Relvatants, võitlustants, kõiksugu tööja sporttantse — miks neid meil harrastatakse nii vähe? Meie vähesed meestantsijad esinevad balletis „tõstjatena", muidu ainult karakter- ja grotesktantsudes.

Eeskava numbreist jäid kõige enam meelde „Valgus ja vari", „Armastuse rõõm" ja „Tango" (viimane tants imelikul kombel **võitis** kordamisel, kuna üldiselt ju kordumine ei ole kasulik).

Grupptantsudest meeldis kõige enam meeleoluline „Hauasammas".

Kostüümid olid üldiselt maitsekad, saade (trio) hea.

Lillede uputus ja schokolaadikarpide rahe, milledele jagamisel seltsi teener näitas üles suuri organisaatorlikke võimeid, jättis liig perekonnapiduliku mulje.

Rahvast hästi, vastuvõtt soe õhtu pikkuse peale vaatamata. Ükski — eriti aga õpilaste — tantsuõhtu või kontsert ei tohiks õieti kesta üle kahe tunni. V. M—s.

Oletus wiis eksiteele.

Mõni sõna uputuse puhul.

Weehädaoht on meil pea iga-aastane nähe, sest meie wesikond on looduslikult nii seatud, et lumerikkale talwele ja wihmarikkale kewadele ning sügisele peab järgnema suurwesi: Peipsi ei sunda endasse mahutada kõike wett, kuna ärawool Peipsist on aeglane. Peipsist on aga ärarippuwad Kesk- ja Lõuna-Eesti. Pealegi seltsib hädale weel nähe, et Peipsi ning Wõrtsjärw palju hiljem jääst wabanewad kui jõed. Selle taaajärjeks on, et weekogud, mis aituwad Wõrtsjärwest lõuna pool, tekitawad ümbruskonnas uputuse. Niipea kui wabaneb Wõrtsjärw jääst, täitub Emajõgi ülemjooksul ja tekitwad weepaisud Tartu kohal, kuna Peipsi poole Tartut Emajõe wool järsku aeglaseks muutub. Kõrge weeseis ei alane enne, kui jääst wabaneb Peipsi. Seega kestab kewadine suurwesi lumerikaste talwede järele 3—4 nädalat.

•

Warakewadel paistis päris tõenäolik olewat, et Kesk- ja Lõuna-Eesti tänawu üle elab suurema weeuputuse, sest lund oli wõrdlemisi palju ja ilmad läksid järsku soojaks. Kuid soojadele ilmadele järgnesid pikema aja kestel öökülmad, mille tõttu lumi wähehaawal sulas. Sellest hakati tegema järeldusi, et tänawusest weeuputusest oleme seekord pääsenud. Selle oletuse põhjal tehti ka oletusi ametlikkudes ringides, kelle ülesanne on tarwituselе wõtta wõimalikke abinõusid hädaohu wähendamiseks. See oletus ja sellele rajatud töö oli ekslik, nagu tõendawad eilsed ja tänased teated weeuputusest Kesk- ja Lõuna-Eestis. Kolmapäewal ja neljapäewal aset leidnud weeuputus on üks suurematest, mis wiimastel aastatel üldse olnud. Wõib-olla mitte niiwõrd weehulga kui just kahjusumma poolest. Tartu-, Wõru-, Walga-, Wiljandi-, Petseri- ja osalt Wirumaal on suurwesi ära wiinud kogusummas üle paarikümne silla ja weskitammi. Kui arwata need sillad raha peale ümber, siis saame nii mõnegi hea miljoni, mis nüüd weewooluga maailma laiali kantud. Kõnelemata majade ja inimeste warade kahjudest.

•

See on looduseõnnetus. Süüdistada ei ole kedagi. Kuid ometi paistab, et inimesed, olgu see kelle ülesandeks tahes, ei ole ära kasutanud kõiki ettewaatuse abinõusid. Nagu teadetest selgub, on suuri õnnetusi tekkinud just jääummistuste tõttu. Jääummistused on ju kõrwaldatawad, kui aegsasti abinõud walmis on pandud. Seda näitas kujukalt lugu Walgamaal: ühe silla juures likwideeriti ummistus ruttu, sest ajalt oli walmis pandud lõhkeained. Samas maakonnas teise silla juures ei olnud lõhkeaineid ja jää ning wesi tegid häwitustööd, kuid ühtlasi hoidis inimesi paari päewa kestel tõsises hirmus. Kui enne suurwett oleks korraldatud ka Kovgi silla juures krunsatäidis, poleks sild seisnud „noateral“. Samasugune oli lugu ka Tõlliste sillaga.

Oja õnnetusi oleks tänawu küll kui mitte täiesti ära hoida saadud, siis wähemalt kahjud oleks wähemad olnud, kui ei oleks o l e t a t u d uputuse mittetulekut. Kuid hädaoht pole weel mööda. Seda wõib öelda küll ainult wäiksemate weekogude kohta, kuid Emajões ja Narwa jõel wõib weel hädaohte tekkida: jõkke woolawad kraawid ja kanalid on weel jääs ja wäikeste jõgede weed suurtesse kogudesse woolamata.

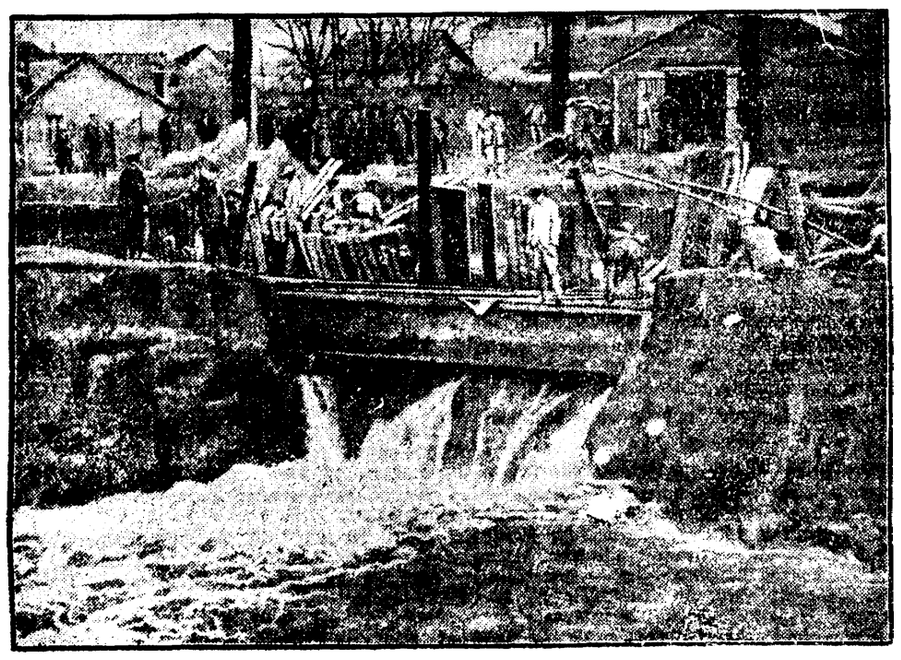

Uputus tammi purunemise tõttu.

Oureqi kanali paisu purunemine Kirde-Prantsusmaal on sünnitanud suuri kahjusid. Laialiwalgunud weehulgad on oma alla wõtnud suuri maa-alasid. Paljud külad on kest suurwett, mille tõttu üle 1500 inimese on peawarjuta jäänud.

Punane patendiõigus.

Teaduse wäljaweo keeld.

B e r l i i n i s t, 24. apr. (Trj.) Moskwast teatatakse, et Nõukogude Wene walitsus awaldas uue määruse patentide kohta. Määrus astub jõusse 1. mail. Seal on ette nähtud ränku karistusi igale isikule, kes peaks Nõukogude Wenemaa pinnal tehtud leiutiste patente müüa tahtma teistes riikides. Sealjuures ei tehta wahet, kas patent on wõetud leiutiste kohta, mis seisawad riigikaitse huwides wõi mitte.

Nõukogude walitsus püüab oma määrusi põhjendada sellega, et Nõukogude Wene põhiseaduse alusel on wälismaalastel Nõukogude Wenes wiibides Nõukogude alamate õigused. Nii ei olewat ülekohtune, kui neile ka peale pannakse Nõukogude alamate kohused. Saksa ajakirjandus juhib aga tähelepanu sellele, et Wenemaale on kutsutud asjatundjateks hulk wälismaa insenere. Kui need nüüd peaks tahtma oma leiutisi kasutada wälismaal ja mitte Nõukogude Wenemaa mahajäänud töstusoludes, satuwad nad Wenemaal ränkade karistuste alla ühel alusel riigi äraandjatega.

Wastasrind lahkus seimist.

Terawused Poola parlamendis.

W a r s s a w i s t, 24. aprillil. Poola seimi erakorralise istungjärgu awamine muutus õige tormiliseks. Warsti pärast awamist puhkejid ägedad waidlused uue raudtee ehitamise kohta Ülem-Sileesiast Gdyniasse. Wastasrinna erakonnad arwustasid lepingut, mille walitsus on raudtee ehitamiseks sõlminud wälismaa firmadega. Kui koosoleku juhataja hakkas wastasrinna esitajate kõnesid piirama, lahkusid wastasrinna erakonnad täies koosseisus koosolekult.

Saksa walitsus raskustes.

Sotsialistide pealetung leiwahinna tõusu pärast.

B e r l i i n i s t, 24. aprillil. (Trj.) Praegu on walitsus jälle täies koosseisus Berliinis koos. Neljapäewal oli walitsuse koosolek, kus kõigepealt koostati töökawa suwekuudeks. Praegusel silmapilgul on politilistes ringkondades huwiaineks toitlusministri läbirääkimised wastawate ringkondadega, et ära hoida leiwahinna kallinemist. Eriti ametiühisused kasutawad juhust walitsusele kallaletungimiseks ja protesteerivad, kuna walitsus andis wiljatollide alal temale antud wolituste puhul lubaduse, et leiwahind selle järeldusel ei tõuse. Nüüd on aga pagarid asunud leiwahinna kergitamisele.

On huwitaw ära märkida, et Preisi maapäewa juhatus wõttis wastu sotsialistide ettepaneku, mis ette nägi tööaja wähendamist 40 tunni peale nädalas ja palga ühtluse mõttes ületunni tööde piiramise. Tööandjad peawad mäetöstuses alla 18-aastastele töölistele eritöötingimused tööaja kohta maksma panema.

Rahaministeeriumi andmetel on Saksamaal läinud majandusaasta puudujääk lõplikult 1240,7 miljonit marka. Sellest langeb peaaegu 780 milj. keskwalitsuse asutuste peale. Puudujääk on terwelt 180 milj. mk. suurem kui sellega aasta alguses arwestati.

„Do 10“ jätkab lendu.

B e r l i i n i s t, 24. aprillil. Nagu Kanaaria saartelt teatatakse, algab Saksa lennupaat „DO 10“ peale paranduste lõppu arwatawasti oma reisi uuesti 25. aprillil. Lennuhiiglane tahab jatkata oma ookeanilendu Rio del Oro ja Boloma kaudu Natalist Rio de Janeirosse. Mäletawasti sai lennupaat wigastada hädamaandumisel lennu ajal Lissabonist Kanaaria saartele.

Minister wilistab.

Kuidas Tardieu sotsialistidest jagu sai.

Tardieu.

T o u l o u s e'ist, 24. aprillil. (Trj.) Toulouse'is algas suur põllumajandusnäitus. Selle awamiseks oli kohale sõitnud põllutööminister Tardieu, endine peaminister. Ta saabumise puhul korraldasid sotsialistid suuri waenuawaldusi. Toulouse on nimelt sotsialistide kantsiks ja Tardieu pidi juba ette walmistanud olema, et meeleolu ei ole temale sõbralik. Kui Tardieu näitusehoone juurde ilmus oma saatjatega, wõeti teda wastu suure kärast, wilede ja maha-hüüetega. Näituse hoones muutus kisa ja wilistamine kõrwulukustawaks. Tardieu sammus üheit näituse osakonnast teise ja kogu aja saatsid teda sotsialistide rühmad kisa ja teotustega.

Tardieu ei kaotanud meelerahu. Kui ta parajasti ühte wäljapanekutekogu waatles, kogunes ta ümber kisendaw meeleawaldajate hulk. Järsku pöördus Tardieu rahulikult ümber, wõttis taskust tuliune läikiwa wile, tõstis mütsi ja wastas meeleawaldajatele läbilõikawa wilega. Kummardudes selle peale naeratusega. Meeleawaldajad olid sedawõrd üllatatud, et tekkis silmapilkselt waikus. Tardieu wõis rahulikult pidada näituse awakõne.

Pärast näituse awamist olid sotsialistid siiski kohkumiseſt toibunud ja korraldasid näituse hoones Tardieu lahkumise eel uusi meeleawaldusi. Kui politsei tuli ministrile rahwahulgas teed tegema, wõtsid mõned meeleawaldajad kohwikute eest toole ja pildusid neid politseinikkude pihta. Selle peale kutsuti wälja ratsapolitsei, kes meeleawaldajad laiali ajas.

Akropolis hädaohus.

B e r l i i n i s t, 24. aprillil (Trj.). Saksa arheoloogide instituut awaldas resolutsiooni, milles awaldatakse protesti selle wastu, et Greeka walitsus tahab Ateena Akropolise jalale püstitada suurt hoonet Greeka riigikohtu jaoks. Arheoloogid ütlewad, et seesuguse moodsa hoone püstitamisega kõrgewäärtuslikkude waremete jalal rikutakse ära maailma silmapaistwam arheoloogiline mälestusmärk. Instituut awaldab lootust, et Greeka rahwas, kes senini on wääriliselt hoidnud esiwanemate üllast pärandust, astub wälja sarnase wandalismi wastu. Resolutsioon leiab, et kawatsuse teostamiseks ei ole mingisugust tungiwat wajadust. Samuti öeldakse, et kui siiski peaks Akropolise rikkumise katse toime minema, siis ka tulewased põlwed nõistawad hukka seesuguse teguwiisi.

Bandiitide metsikused Hiinas.

K a n t o n i s t, 24. apr. Hiina bandiidid lasksid õhku kaks aurupraami, mille reisijad keeldusid neile nõutud sõiduraha maksmast. 60 inimest hukkus.

Bandiitide hädaohtu on karta ka riisilaewadele, mis Lääne ja Ida jõgedel seisawad.

Inglise eelarwe — üllatustega

Alamkoda ootab ärewalt tulewat esmaspäewa.

L o n d o n i s t, 24. aprillil. Esmaspäewal peab warakantsler Snowden Inglise alamkojas oma kauaoodatud eelarwekõnet. Selle sündmuse eel on tähelepanu politilistes ringkondades muutunud äärmiselt põnewaks. Põnewust aitas weelgi tõsta wäite wahejuhtumine alamkoja neljapäewasel koosolekul. Nimelt kõneles peaminister MacDonald järgmise nädala töökorraldusest ja wastasrinna juht Baldwin märkis ära, et MacDonald on tarwitanud ütlust — tulewat päewakorda „sammud, mis muutuwad tarwilikuks eelarwekõne tagajärjel“, kuna tawaliselt on töökawas seda punkti märgitud „eelarwe punktide arutamine“. Baldwin küsis, mis selleks põhjust annab, eelwaidlustele uue nimetuse andmiseks. Peaminister MacDonald selgitas selle peale, et tõepoolest wõiwat walitsuse poolt esitataw eelarwe tarwilikuks teatawate sammude astumise alamkoja poolt. Üldises ärewuses küllwati peaminister üle küsimustega, milles need sammud peaks seisma. Peaminister püüdis neid küsimusi naljatades tagasi tõrjuda, öeldes, et Inglismaal ei ole kombeks eelarwekõnest enneaegu wäljawõtteid awaldada.

Eelarwekõnega tuleb warakantsler Snowden esimest korda jälle awalikkuse ette, pärast seda, kui ta mitu kuud oli raskesti haige.

Sädetelegraaf märgib:

Wõistlus Alfonso ja Trotski. Londonist. (Trj.) Alamkojas pöörati sotsialistide poolt küsimusegi, kellena on Hispaania endine kuningas tulnud Inglismaale, kas ta on „kuningas Alfonso wõi mister Alfonso“. Cliynes seletas, et kuningas tuli ühel ja samal alusel teiste külalistega, keda Inglise kuningas wastu wõtab. Selle peale tõstid pahempool ed sotsialistid lisa, karjudes, milleks ei ole siis Trotskit üksi laknud.

Tooresõli lennuki widuks. Hamburgist. (Trj.) Junkersi uus tooresõli tarwitaio lennuk tegi esimese lennu Berliinist Hamburgini ja tagasi. Lend läks suurepäraselt korda. Lennu aeg oli waewalt 2 tundi ja tooresõli kulus lennul 80 liitrit.

Kaotus Inglise lennuwäele. Londonist. (Trj.) Suusseri läheda juhtus ränk lennukite kokkupõrge. Sealjuures sai surma kaks Inglise lennuwäe kõrgemat ohwiseri — asemaresal Hol Felton Holt ja leitnant Moody. Holt oli Inglise lennuwäe filmapaistew juht. 1928. a. nimetati ta õhuministeeriumi tehnilise osakonna juhatajaks. Ta oli ühtlasi lennuwäe lahinglennukite osakonna juhatajaks.

14.000 laste wader. Berliinist. (Trj.) President Hindenburg maksab nende perekondadele, kus enam kui 7 last on, igale lapsele 20 mk. toetust, olles neile lastele wanemaks. Senini on president riigawad toetust maksma 14.000 lapsele, see teeb kogusummas enam ku. 280.000 Smk.

Inglastel rekordkiirus. Londonist. (Trj.) Kiirsõitja Kaye Don jõudis tagasi Inglismaale, kus ta wasta wõetu suurte auawaldustega. Kaye Don pöördus teatawasti hiljuti Ameerikas uue kiirõidu tõmarekordi. Nüüd kawatseb ta tuewel kuul sõita Itaaliasse, et Garda järwel wõistelda Ameerika poolt sõitja Henry Segrawe'i mälestusele wõistlusõidu korraldamise. Wõimalik, et Kaye Don enne seda katset teeb ülesanda oma praeguse rekordi. Tal olewat kõrwu oma praeguse paadiga saawutada kiirust 110 miili tunnis, mida ta peab küllaiamaruse kõigile teistele maailma mootorpaatidele.

Wihatud kodumaa. Pariisist. (Trj.) Pariisi haigemajas surri neljapäewal pärast lõunat Hispania endise kuninga Alfonso nõbu, infanta Isabella Printsess oli revolutsiooni puhkemise ajal raskesti haige. Ta pelus aga ennen kodumaale ära sõita, kuna ta ei tahtnud surra wahaduskiu Hispania pinnal. Esmaspäewal jõudis ta Pariisi.

„Lendaw Henne“ stardile walmistumas.

P i l d i l on huwitaw stardi-ettewalmistus tuntud mootorratta wõidusõitja Hennele, kes neil päewil alles püstitas kolm uut ilmarekordit oma sõidukil. Huwitaw on õhu wastutakistuse wõitmise otstarbel woolujooneline kiiwer ja keeglijarnane „liiakehe“, millist sõit- ja pildistamisel parajasti enda külge kinnitab. Mõlemad „täiendused“ wõimaldawad märkia paremat kiirust.

Heinte puudujääk Seewaldi haigemajas.

Hiljuti rewideeritsid riigikontrolli rewidendid nõdrameeljete ja wainuhaigete maja Seewaldi arwe- ja majapidamist. Tuli ilmsiks umbes 37.000 kg heinte puudujääk, mis juhataja seletuste järele on tekkinud umbkaudsest koormate kaalumisest. Peale selle tuli ilmsiks, et ühe juhtiwa ametniku isiklikku õiduantot remonteeriti ajutuse lukusepatöökojas ja et osa põllutööriistu hoitakse lahtise taewa all, kuna aga teisest küljest osa katlamaja juures asuwatest ruumidest wälja üüritakse asutuse tehniku weoautode garaažhiks. Eelmisel rewisjonil leitud puudused ei olnud seni weel täielikult kõrwaldatud.

Kas enesetapmine?

Walgas suri kaitsewäe welskeri Oberschneideri naine neljapäewal järsku. Arst konstateeris surma halwatuse tagajärjel, mis tekkinud narkoosist. Tekkisid tõiksugused kuulduſed. Nende põhjal oli politsei sunnitud asja juurdlema.

Soome wõimlejate küllatulek

Tartus 3. mail.

Juba warem teatasime, et Soome wõimlemisasutuse õpilased tahawad Eestisse külla tulla. Soome wõimlemisasutus wastab umbes meie kehalise kaswatuse instituudile üliooli juures.

Nagu selgub, sõidab Soome wõimlemisasutus 2. mail Tallinna. Peatub seal ühe päewa ja sõidab siis teisel päewal Tartu. Külaskäik on mõeldud wastukülaskäiguks kehalise kaswatuse instituudile, kelle õpilased käisid l. a. suwel külaskäigul Soomes, samal ajal wõimlemispäewast Helsingis osa wõttes.

Lõi naisele kiwiga pähe.

Ülleeile õhtul lõi Kunsalus elutsew Leontiin Portsmann oma naisele Annale kiwiga pähe, mille tõttu wiimane meelemärkusetu maha langes. Nagu kuuleme, on mees purjus peaga kojutulnud ja seal tekkinud sõnawahetus. Arrestatud meeleolus haaranud ta kiwi ja wõisanud sellega naisele wastu pead. Haaw on raske ja eluohtlik wähe.

Maha Stalin?

B e r l i i n i s t, 24. apr. Saksa sehtede teatel olewat ühel kongressil Nõukogude Wenes olnud meeleawaldusi Buharini auks. Teatawasti on Buharin Stalini politika wastane. Olewat isegi kuuldud hüüdeid: „Maha Stalin!“

Omas töökojas valmistatud

vekslimappe

pakub

„Postimehe“ raamatukauplus

Tartus, Suurturg 16.

Kalurid ei taha loobuda tihedasilmalisest püünistest.

Wäärtuslikumad kalaliigid wähenemas.

Kalakaitse huwides on riigikogu poolt maksma pandud kalapüügi seadus. Selle seadusega on keelatud tihedasilmalised wõrgud ja püünised peawõrk wanemate seaduses ettenähtud mõõtudele. Kuna aga uute püüniste soetamine kaluritele lähkese aja jooksul on raske, siis on põllutööministeerium poolt lubatud teatud juhustel wana puuriistu tarwitada kuni nende lõppemiseni. Kuid nüüd on selgunud, et paljudes kohades uute püünistega püütakse weeni wäga alammõõdulisi kalad ja majanduslikult tähtsad kalaliigid jäävad enne üht ki korda kudemiit. Seepärast kõrgemalt aasta jooksul wõtab põllutööministeerium lähemas ulatuses rewideerimiste kalapüügiseadusega maksmapandud korraldused ja ettaarbelohase kalapüügi nõuete ellurwiimise. Kuna kardetakse, et inimesed kalapüügi läbu rõhiad kaliliigid ebaormaalselt wähenewad, soowitatakse kalapüügi asjus läbi wiia ajalehe kuulutusi ja kalahoiu määrused maksma panna.

Soome wõitlus „sulisewaga“

Piirituselaewa libedad päewad.

H e l s i n g i s t, 24. aprillil. Soome merewalwe sai teada, et Kiili sadamast on Ungari lipu all lahkunud Soome wetesse sõitmiseks suurem aurik 156.000 l piiritusega pardal. Laew pidi tulema Soome territoriaalwete naabrusse, et seal oma koormat realiseerida. Merewalwe saatis temale oma walwelaewa wastu. Wahilaew püüdis nüüd lahe suus juba 2 nädalat salakaubitseja laewa kõrwal. Wahetab laew ankrupaika, teeb seda ka wahilaew. Sellepärast ei ole alkoholilaewalt liitrikki piritust müüa saadud. Laew peab lähemal ajal juba tagasi pöörduma, et oma kütte- ja toiduainete tagawarasid täiendada.

Salakaup reisijateaurikul.

Helsingi-Hulli aurik „Arcturusest“ konfiskeeriti Helsingi sadamas 115 pudelit weini, konjakit ja napsi.

Käte punetuse vastu: Creme Leodor

ja ebaliisa nahawärwi wastu tarwitatakse kõige paremini lumiwalget, rasvata Leodor-kreemi (Creme Leodor), ühel ajal maheda ja üllirasvase Leodor-seebi tarwitamisega. Nende mõlema naharavimisvahendi üheaegne tarwitamine annab kätele ja näole selle kauni, mattwalge jume, mida soowib iga korralik daam. Tuub 75 senti, 1/1 tuubi Kr. 1.25, Leodor seeb 75 senti. Saadaval igas Chlorodont-müügikohas.

Ringi ümber kodumaa.

Kuremaa walla eelarwe. Kuremaa wallawolikogu oma wiimasel koosolekul wöttis wastu walla 1931. 32. eelarweaasta kulude ja tulude eelarwe 14 913 kr. 3 sendi suuruses. Jsikumaks jäi endiseks — meesterahwasiel 6 kr. ja naistel 4 kr. Maksu wabatahtlikuks taisumise tähtajaks määrati 15. juuli. Peale selle tähtaja möödumise wöetakse 2 proti. wiiwitusraha kuus. Walla piirkonnas töötawale kolmele awalikule rahwaraamatukogule määrati toetuseks igale 50 krooni. Raamatukogude toimkondadesse wallawolikogu esitu dajaiks waliti Palamuse haridusseltsi juurde Franz Alekand, Soomewere rahwaraamatukogu juurde Joh. Mõõle ja Warbewere rahwaraamatukogu toimkonda Gustaw Lombach.

Palamuse tee korraldamise küsimus uuesti päewakorral. Kuremaa wallawolikogu oma wiimasel koosolekul arutas Palamuse wahelise tee korraldamise küimust ja leidis, et see tee suure liikumise pärast on läbipääsmatu seitukorras igal kewadel ja sügisel, wallamaja juures alates kuni meiereini, Wiru kauplust ja weskini. Ja müüd, kus liikumine läbi Palamuse-Kaarepere wahelise tee awamise järele weelgi suureneb, halweneb ta märksa. Kuna wallal üksi tee parandamine ja korrashoid üle jõu käib, otsustas wallawolikogu paluda Tartu maawalitsust teedekapitali arwel Palamuse waheline tee weel tänawu prügitada. Wallawolikogu omalt poolt otsustas teetegijaile walla kodanikele kohuseks teha wedada tasuta iga kahekümne puhtakajurubla pealt üks koorem kiwe ja liiwa, mis teeb walla kohta keskmiselt 1000 koormat kiwe ja 400 koormat liiwa. Peale selle on kohalikud organisatsioonid, nagu ühispank ja piirmaühisus seks otstarbeks juba kokku pannud 692 kr. 10 senti. Selle palwe esitamisega Tartu maawalitsusele ja tarbekorral teedeministeeriumile waliti walla wolinikuks wolikogulige Franz Alekand.

Kaks uut orkestrit Wõrumaal. Hiljuti pandi alus kahele uuele orkestrile Wõrumaal. Nimelt sai Uue-Antsla ja Põlwa orkestrid kaitseliidu kompaniidelt, kelle algatusel muusikariistad muretseti.

Wõru „Kandle“ ajalugu ilmumas. Teatawasti pühitseb tänawu suwel Wõru wanem selts „Kannel“ oma wiiekümneaastast juubelit. Sel puhul korraldatakse 14. ja 15. juunil suurem juubeli laulupidu, hiljem, septembris on ka juubeli aktus j. t. pidustused. Selts annab wälja ja kirjastab juubeliks ka seltsi ajaloo, mille kirjutamise ja koostamisega praegu tegewujes K. Ehrmann. Juubelialbum tuleb õige kogukas, hulga piltidega, käsitledes peamiselt just „Kandle“ tähtsust Wõrumaa kultuurloos. Raamat ilmub juuni aluks.

Taluteenijate palgad langewad. Kuna wiimastel aastatel talujulaste, tüdrukute ja karjaste palgad nende kasuks eriti soodsalt arenesid, on need nüüd, tänawu tubliste langenud. Et teenijad mitmel pool maal juba palgatud, siis paistab see ka silma. Nii maksetakse Wõrumaalt sulaspoistele 180—250 kr. aastas, endise 250—350 kr. asemel. Tüdrukutele aga sellewastu 90—180 kr., endise 120—200 kr. asemel. Ka karjaste palgad on suwe pealt odawamaks läinud, ning koguni üle mindud osalisele wiljapalgale.

Antslas on nüüd kino. Antsla alewile oli kinorööm seni käitesaamata unistus. Nüüd omandas aga kohalik kaitseliidu kompanii k. l. peastaabilt rändkino aparaadi, millega wõimalus kinoetendusi anda niihästi alewis kui ka lähemas ümbruskonnas. Seni on osawõtt kinoetendustest wäga elaw olnud ja nagu näha, on inimesed kinoga wäga rahul.

Lumesahk töötab. Järwa maawalitsus laskis neil päewil lumesahaga puhastada lumest kõik maanteed, milledel oli liiglume tõttu liikumine igaühtu sõiduriistadega wõimatu. Tükati olid teed juba kilomeetrite wiisi paljad, tükati aga kaetud paksu lumekihiga, mis nüüd sooja päikese ja wihmaga sulas wäga auklikuks, nii et liikumine ka lumistel kohtadel oli reega wõimatu. Nüüd wõib liigelda wankritega ja autodega. Kõrwalepaisatud lumewallid sulawad päikese käes kiiresti.

250 krooni Narwa-Jõesuu spordiwälja ehitamiseks. Teedeministeeriumi poolt määrati hädaabitööde krediidist 250 kr. N.-Jõesuu Kalewiwalitsusele seal ehitatawa spordiwälja tööde lõpulewiimiseks.

Paidelase mured

raudteest, koolist ja kirjandusest.

Paidesse peab sõitma suslaga, s. t. kitsarooparlise raudteerongiga, mille kiirus on 1,2—13 km tunnis. Mõnikord kui ilmad halwad, wõib kiirus weelgi wäheneda. Küle 13 kilomeetri tunnis ei tõuse Paide susla kiirus kunagi. Seegi 13 km on ainult ühel Tallinna poole minewal „kiirrongi“, muidu on Paide susla kiirus ikka umbes 2,2—6,4 km tunnis, nagu näitab ametlik sõiduplaan ja mida tõendab tegelik sõitmine. See kiirus on arwestatud wäljasõidu algusest Paides kuni wäljasõidu momendini Tamsalus wõi Türil. Muidugi on siin kaasa arwatud ka igasugused rongi seismised, ootamised ja manöötwerdamised, mis on ju iseenesest weelgi tüütawamad kui pikkamööda liikumine. Sellest sits tuleb, et inimene, otsib muid kiiremaid sõiduwahendeid — käib jala, sõidab hobusega, jalgrattaga wõi autobusega, kui wiimane olemas. Tarwitab ka taksot, kui aeg kiire.

Autobus, olgugi et ta ka raputab ja wintsutab ning halwa teega ka liigub poris kilpkonna kiirusega, on siiski inimlikum. Ta ei wiida aega. Ta kasutab iga kuiwa teejupikest, et arendada kiirust. Tuleb aga tõma ja pori, lumi wõi mäkke minek, siis wahetab ta käike, haktab mürisema ja pingutama, et pääseda sest läbi. Jsegi juhtumised, kus peab ronima autost wõi omnibusest wälja, peab lüklama tagant, needki on andeksantawad, sest kui tuleb hea tee, seal tehakse jälle tasa.

Haridusselu „edeneb“.

Haridusselu edenemine on omandanud meil ka iseseisuse mõiste. Paides oli weel mõni aasta tagasi kaks eesti keskkooli. Siis ühendati nad üheks ja nüüd tahetakse sedagi koondada weel 50 protsenti. Amblas oli keskkool, see koondati juba läinud aastal, kust õpilased tulid üle Tapale wõi Paide. Tugewad koondamisküsimusmärgid on ka Türi ja Tapa keskkooli kohal. Neilgi on omi asju, millest awalikult ei räägita.

Paides on ka saksa keskkool, kus õpiwad ka need, kellel isa on eestlane ja ema lätlane wõi poolakas.

Seda kooli ähwardab nüüd ka seisak. Ta töötabki juba nii, et kaks klassi on ühes kompleksis, nagu meie maa-algkoolides.

Kui haridusselu niiwiisi edeneb, siis on Järwamaal warsti üksainus keskkool. See andwat kwantitatiiwset regressi, ent kwalitatiiwselt olewat see suur progress. Nii selelatakse.

Pidu algus kell 1 öösel.

Teatrikongressid ja haridusliit tunnewad muret maanäitelawade eest, aga maamehed ise ei näi wõttwat seda kuigi tõsiselt. Ei tehta enam kuski näitemängu, nagu warem, tehakse waid pidusid, et saawutada sissetulekut.

Peaasi on sissetulek!

Näitemängu tehakse ainult niipalju, et kuidagi programmiboia täita. Näidendi waatajaiks on ainult poisikesed ja 12—13-aastased plikakutid. Noorrahwas, nii umbes 15—30-aastased, see tuleb alles kell 1 öösel, kui algab tants. Tantsitakse hommiku kella 9-ni.

Peopiletid maksawad — esimene plats umbes 40 senti, teine 30 ja kolmas 20 senti. Peopiletite müügist tuleb sisse 10 krooni wõi natuke rohkem. Tantsupiletid maksawad aga 50 senti tükk. Nendest tuleb siis sisse 50—100 krooni. Selline näib olewat meie teatri ja tantsu suhe.

Põllum. kogud on kangesti hädas „Mikumärdiga“. Nende eneste poolt organiseeritud „rakukesed“ kiputwad seda kangesti mängima, olgugi et seal teotatakse rohelist lippu. Mine aga keelama, siis küsitawat: „Noh, juhatage midagi paremat!“

Kitzberg — jah kõik juba mitu korda mängitud, Ruttoff — mängitud, Aitsami „Maakuld“ kah mängitud ja nähtud. Praalitakse siis „Mikumärdiga“. Näidendeid pole!!

Ja mis hädа peaks olema meie kirjanikel neid kirjutadagi, kui riik omast kultuurkapitalist maksab neile ilma selletagi ja kui „Looming“ maksab rohkem kui maa selts.

Järwakas.

Tartu teated.

Spordisõbrad walmistuwad suwe wastu.

Nõupidamine spordiwäljade asjus.

Neljapäewal oli spordiorganisatsioonide esitajate, ülikooli kehalise kaswatuse instituudi, kaitsewäe, keskkooli wõimlemisõpetajate esitajate ja linna spordiwäljade komisjoni liikmete ühine koosolek linna spordiwäljade korraldamise kawa kohta eelolewal suwel.

Koosolek otsustas kõige pealt ajuda Tallinna tän. spordiwälja korraldamise ja selleks palgatud 1. maist — 1. septembrini korraldaja 60 kr. kuupalgaga. Korraldaja palk on küll eelarwest maha kärbitud, kuid koosolek leidis siiski wõimalik olewat platsi korraldamiseks määratud summast korraldaja palgaks wastaw osa wõtta, kuna palgaline korraldaja olewat wäga tarwilik.

Peeti tarwilikuks platsile telefon sissepeada. 1. maist kuni 12. juunini on plats hommikupoolikuti koolide tarwitada, õhtupoolel aga spordiorganisatsioonidele.

Platsil asuw duschinum tuuakse üle Tallinna tänawa poole külge kaewu juure. Sissekäik platsile tehakse enam kesksaiks, et oleks parem rongikäikude saabumisel osawõtjaid platsile asetada. Peale muu kawatsewad spordiseltsid seal korraldada ühe suurema spordipeo, mille puhastulust kogutakse kapitali, et ehitada ajakohasemaid riidehoiuruume. Tallinna tänawa spordiwälja korraldamiskomisjoni waliti: H. Michelson, E. Rosenblatt, ja J. Sutt.

Tammewäljal asuwa staadioni ehitamiseks on linna eelarwes ette nähtud 1450 kr. Selle eest peab koosolek joowitawaks korda seada 100 meetri jooksurada ja korraldada ka 400 m jooksurada nii palju kui summast jatkub. Kogu wäli tuleb muruga üle külida, nii et seda saab kasutada jalgpalliwäljaks.

Platsikorraldamiskomisjoni waliti arhitekt A. Matteus, H. Michelson, J. Martin, õn. J. Raamat, õpetajad E. Rosenblatt ja A. Kalamees, R. Reddel, K. Pahk ja üks linnawalitsuse esitaja.

Lõpuks leiti tarwilik olewat, et kõik koolid ja spordiorganisatsioonid, kes tahawad Tallinna tän. spordiwälja kasutada, esitaks oma soowid kuni aprillikuu lõpuni linnakooliwalitsusele, et koostada wälja kasutamise tunnikawa.

Korratu koolikohustuse täitmine.

Algkoolide seaduse wastu eksimise pärast koolikohustuse ebakorraliku täitmise tõttu karistas 1. jaosk. rahukohtunik üht lapsewanemat neli päewil 3 öö-päewase arestiga. Kuuldawasti olewat selliseid karistusi weel mitmele lapsewanemale tulemas.

Uus sundmäärus majade nummerdamise kohta.

Linnawalitsusel walmib majade nummerdamise kohta uus sundmäärus, mis näeb ette, et igal majal peab olema peasissekäigu juures numbrilauad, kui maja asub hoowil, siis ka hoowiwärawal. Numbrilaud peab olema plekist ja tumesinise tagapõhjaga, suurus 15×20 sm.

Ametiasutuste post postkastide kaudu.

Nii on õige ja kiire.

Meie lehes ilmunud teate puhul „Ametiasutuste postisaamine wiibib“ seletab postipeawalitsus järgmist: Tartus oli paljudel ametasutuste kästjalgadel kombeks saanud asutuse jaoks postisaadetisi wastu wõtta postkontori kirjakandjailt hommikul, enne wiimaste wäljaminemist posti laialikandmisele. Selle juures harilikult oodati telegraafipoolses rahwariumis kirjakandjate töö lõppu. Seesugune hulgaline posti wäljajagamise wiis publiku ruumis kirjakandjate poolt ei wasta aga posti korrale ja takistab kirjakandjate õigeaegset wäljaminemist. Adressaadid, resp. asutused, kes soowiwad oma posti alatiselt saada kätte otsekohe postkontorist, ei pea seda nõudma laialikandele tõttawailt kirjakandjailt, waid neil tuleb seda nõuda otsekohe postiasutuselt ja selleks otstarbeks aboneerida posti nimekast posti määrustiku alusel. Nimekastidesse saadetiste sortimise töö lõpeb weel warem kui kirjakandjatel, nii et nimekasti kaudu saab kõige warem posti kätte. Tartu postkontori poolt ongi alultähendatud ametiasutustele ettepanek tehtud posti nimekastide aboneerimiseks. Pärast seda on mitmed asutused omale ka üürinud nimekasti, kuna teised on teatanud, et edaspidi soowiwad saadetisi kätte saada kirjakandjate abil laialikandmise korras.

Nii on asi wiidud üldise määrusliku korra alusele, kusjuures ka adressaatide huwid sellega ei ole milgi wiisil riiwatud ja kohapeal ei ole ei suusõnal ega kirjalikult ühtegi kaebust asutuste poolt olnud postkontori korralduse wastu.

Prof. E. Kuusi lahkumisreferaat.

Pühapäewal kell 17 peetakse Akadeemilise Majandusteaduse Seltsi korralduisel üliõpilasmajas waba sissepääsuga referaatkoosolek, kus prof. E. Kuusi on lubanud kõnelda „Kõrgete tõõpallade küsimusest“. Teatawasti lahkub professor E. Kuusi kewadel Tartust, nii et käesolew referaat on wiimane.

„Wahi“ kooli tööst.

„Wahi“ põllutöökooli 1. klass lõpetab oma õppetegewuse laupäewal. Suweks lähewad õpilased praktikale taludesse. Õppetöö koolis algab uuesti ülgisel. Lõpuklassi õppetegewus lõpeb 16. mail. Ka lõpetajad lähewad suweks taludesse ja esitawad lõputööna talu suwise aruande. Lõputunnistused jagatakse wälja kooli aastapäewal ja alles siis kui lõputöö on heaks tunnistatud.

Aianduskласsis on praegu käimas eksamid. Õpetajaile jagatakse lõputunnistused alles üheaastase praktika järele.

Tubakatawabriku „Sultan-Flor“ uued omanikud.

Tartus, Raekoja tän. nr. 18 asuw tubakatawabriku „Sultan-Flor“ ridamise ja töötamise luba oli seni Friedrich Hoppel. Nüüd on wiimane oma loa akhtsiitwalitsusele tagasi annud. Uus töötamise luba on majandusministeeriumist wälja antud Johan Aatwiku, August Kullami ja t. nime peale. Nimetatud isikud ühes teistega on tegelikult tubakatawabriku üle wõtnud ja töötawad juba 1. juulist l. a.

Koolide ekskursioonid algawad.

Kuigi weel kewade pole saabunud täiel määral ja ilmad alles jahedad pikemateks matkadeks, algawad koolid juba oma ekskursioone. Nii saabuwad Tartu tänawu kewadel esimeste õppereislastena Oisu piimamajanduse koolist 21 õpilast. Ekskursioon wiibib Tartus 1. ja 2. mail.

Ajaloo traditsiooni kogumine jatkub.

Akad. Ajaloo Selts ja E. Kirjanduse Selts jätkab eelolewal suwel ajalootraditsiooni kogumise tööd Harju- ja Wirumaal. Selleks saadetakse wälja umbes 15 stipendiaati-ajaloolast, kellest igaüks töötaks umbes 1 kuu; stipendiumi suurus on 60 kr. Tööle minna soowijaid palutakse endid üles anda eelpool mainitud seltside juhatustele hiljemalt 3. maiks.

Wäejooksik andis enese ise wälja.

Tartu poiss W. Sarap teenis Wõrus sundaega, kuid kadus omawoliliselt wäeosast juba märtsi lõpul. Tema asukohta ei teatud. Eile ilmus mees aga Walga rahwawäe ülema kantseleisse ja palus raha Wõrru wäeossa sõiduks. Mees arreteeriti ja saadeti kohe Wõrru.

Pungad puhkewad.

Aedades ja puiesteedel asuwatel ilupuudel ja põõsastel on pungad puhkemas. Aedade omanikud uurimad hoolega talwe kahjusid.

Peenraha woolamine Eesti Panka.

Wiimastel päewadel on elaw tegewus E. Panga wäärimärkide müügi osakonnal. Lahtist raha, ühe- ja wiieendilisi, lastakse panka kotikeste kaupa, mille lugemine aega wõtab ja osakonna ette sabad tekiwad. See on seletataw mõningate rahaküsuste liikwelt ärakorjamisega.

Aiandus-mesinduse kursused.

Tänawu suwel korraldatakse Tartus suuremad aiandus-mesinduse kursused Aianduse ja Mesinduse Seltsi poolt. E. Põllumeeste Selts on lubanud tarwitada kursusteks oma „Wahi“ koolitalu mesilat, kus toimub kursuste nii praktiline kui ka teoreetiline osa. Kursuslastel on tasuta tarwitada ka „Wahi“ koolitalu ühiskorter. Kursused algawad 15. juunil ja kestawad 4. juulini.

Köned, koosolekud ja pidud.

Akadeemilise ühistegewuse Seltsi könekoosolek.

Pühapäewal kell 11 peetakse ülikooli peahoones audit. nr. 5 könekoosolekut, kus mag. Kongo kõneleb: „Rahanduse ja krediidi küsimused“. Sissepääs kõigile waba.

„Karskuse Sõber“ korraldab pühapäewal, 26. aprillil kell 8,30 E. Käsitööliste Seltsi ruumes Wene tän. nr. 5 wiimase hooaja peo mitmekesise eeskawaga.

Tartu Esperanto Seltsis 25. apr. kella 6—9 kooswiibimine Viva gazeto'ga ja seltskondliku osaga. Esmaspäewal kella 8—10 õhtul laulukoori harjutus sealsamas.

Tartu sp.-s. „Kalew“ korraldab laup. kl. 9 seltsi ruumes Lille t. 20 perekondliku liikmete-õhtu.

Kirjawahetused.

M. L., Elwas. Palume kaastööd jatkata. Saate kirja.

Päästearmee „sipelgad“

paluwad kõiki Tartu perenaisi kewade tulekul — sel suurel koristamise ja puhastamise hooajal — pidada meeles, et wanad riided ja wanad ja uued riidehilbud, üldse kõik pudemed „sipelgatele“ wäga tarwisminew materjal waestele tegakartels ja kõikjuguste wäiteste töode walmistamiseks. Palutakse neid perenaisi, kelledel waeste jaoks helde süda, teatada oma aadress, kas Päästearmeele Tähe tän. 124 wõi mõnele tänawal liikuwale päästearmeelasele pudemete äratoomiseks.

Päästearmee „sipelgad“ töötawad alles lühikest aega, kuid on siiski juba juutnud mõnele waesele abiks olla, teda riietega warustades, wõi andes talle tasu eest tööd. „Sipelgate“ töö allub Päästearmee samariitlisele tööle. „Sipelgad“ koguwad igasugusid pudemeid töö materjaliks, tööstawad ise tasuta ja annawad waestele tasu eest tööd. Alul on muidugi mõista tasuta töölisi rohkem, sest töötasu maksmiseks pole ju weel suuremat kapitali. Seda saab alles walmistööde müügist, mida kawatsetakse suwepoole korraldada. Siiski on ka nüüd juba mõni asjake müüdud ja selle eest saadud summake ka kõige waeste eideksete töötasuks edasi antud. Üldise wäljamüügi korraldamiseni on Kauba tn. 15/34 asuw äri juba walmisolewaid asju lahkesti müügile wõtnud, wahekasu wõtmata.

Päästearmee „sipelgatel“ on kawatsus tulewikus „pesi“ ehitada, s. t. asutada lasteaedadesüsteemilisi kodusid, kuhu aga laste asemel kogunekisid waesed wanakesed, muidugi mitte mängule, waid seal ajawiiteks tööjamiseks.

Loodame, et kaaskodanikud selle kawa teostamiseks igatwiisi kaasa aitawad.

Wäike hulgakene Päästearmee samariitlise töö sõpru on igal esmaspäewa õhtul koos, et mõni tund tasuta töötada. Näeksime heameelega selle hulgakese kaswamist.

Teater ja muusika.

„Wanemuises“ täna „Beebi“.

Igal pool palju mängitud lõbus jant on wäga hästi läbi löönud ka „Wanemuise“ lawal. Kõigile on pakkunud wäga palju naljakaid seiklused kolmikutega, mis on ülikoomilised ja panewad naerma südamest. Esinewad prd Teetsoff, Suworowa, Tubin, Lõhene, prl. Reinik, hrad Põder, Waino, Piller, Kurg, Nau.

Homme kl. 3 lastele „Aladin ja imelamp“ 2. jagu.

Teine jagu wiib meid sellesse samasse huwitawasse ilma, millega tutwusime esimeses jaos. Nüüd meie näeme Aladini juba wägewa mehena ja isegi kangelasena. Palju naljakaid, muusikat, laulu ja tantsu. Piletihinnad 20—60 senti.

Homme õht. alandat. hind. „Linnukaupleja“.

Tore klassikline operett, mille iga wiis jääb meelde ja milles naljakaid palju, läheb nüüd alandatud hindadega. Üli- ja kooliõpilaste piletid maksawad.

Malewa kewad-perekonnaõhtu. Laupäewa õhtul kell 8 on malewa traditsiooniline kewad-perekonnaõhtu. Kutseid saab malewa jaagabiit, kus ka perekonnaõhtu peetakse. Ette kantakse Rich. Janno näidend „Pahlbärk otsib rehwu“, kus tegelasteks on muuseas Pahlbärk ise ja tema naine Juta. Peale selle A. Gailit kannab eite oma uue algupärandi jne. Õhtu töötab kujuneda õige huwitawaks.

K. N. M. ü. segakoori harjutus on pühapäewal kell 11 e. l. Wallikraawi tän. 23.

Klawerikunstnik Walentine Riiwesi kontsert.

Kunstnik jõuab omalt kontsertreisilt Tartu ja esineb esmaspäewal, 27. apr. „Wanemuise“ saalis huwitawa kontserdiga, mille eeskawa on kokku seatud kuulsamate heliloojate paremaist teostest, nagu Schuberti — Sonaat A-dur, Chopini — Fantaasia, Nocturne, Polonees, Liszti — Rapsoodia nr. 12, Liebestraum, Etüüdid ja teised. Sellele kontserõhtule juhime kõikide muusikarmastajate ja iseäranis noorsoo tähelepanu.

Kiriklikud teated.

Ülikooli kirik. Pühap. kell 9 laste-, kell 10 peajumalateenistus.

Leeriõpetus poeg- ja tüdarlastele algab 3. mail kell 5 p. l. Rahamägi.

Peetri kirik. Pühapäewal kell 10 hom. leeriaalis lastejumalateenistus. Kell 11 hom. kantseleis noorte piibliiund, kell 5 p. l. jumalateenistus armulauaga. Waestekomitee koosolek on teisipäewal, 28. aprillil kell ½7 õhtul. Eraleeriõpetus algab 4. mail. Õp. J. Treumann.

Pauluse kirik. Pühapäewal, 26. apr. kell 10 h. jumalateenistus armulauaga. Õp. Habicht.

Eraleer poiss- ja tüdarlastele algab 4. mail.

Maarja kirik. Pühapäewal kell 10 e. l. jumalateenistus armulauaga. Õp. R. Funcke.

Üldleer tüdarlastele algab 4. mail s. a.

Katoliku kirik. Pühapäewal kell 10 püha Missa eestikeelse jutlusega, kell 5 eestikeelne õhtupalwetund.

Jüri kirik. Peetakse pidulik templipühateenistus püha usukaitsja Jüri (Georgi) kui kiriku ja koguduse taewaliku patroni auks. Algus laupäewa õhtul kell 6 ja pühapäewa hommikul kell 10. Litaania, leibade pühitsus ja tänupalwe. Piht lauarahwale. Laululehed koguduse lühikese ajalooga. Kõlalised preestrid. Ülempr. K. Kokla.

Sinine Rist ja E. P. Metodisti kirik. Laupäewal kell 8 õhtul palwekoosolek. — Pühapäewal kell 8 hom. pühitsuskoosolek, kell 1 pühapäewakool, kell 4 p. l. noorte koosolek, laulu- ja keelpillikoori eeskanded, laululehed. J. Jakobson.

Baptisti jumalateenistused Saksa teatris. Immaanueli baptisti kogudus remonteerib oma palwemaja Aleksandri t. 26. Remont kestab 24. apr. kuni 6. juunini. Selle aja jooksul peetakse nädalajumalateenistusi teiste koguduste kirikues. Pühapäewased jumalateenistused peetakse Saksa teatris. Esimene jumalateenistus on 26. skp. kl. 5 p. l. Järgmised 3. mail kl. 10 e. l. ja 10. mail kl. 10 e. l. K. Kaups.

Päästearmee. 25. skp. kl. 7,30 õ. päästmiskoosolek; 26. skp. kl. 10 e. l. pühitsuskoosolek; 26. skp. kl. 3 p. l. laste-demonstratsioon; 28. skp. kl. 7,30 õ. päästmiskoosolek; 30. skp. kl. 7,30 õ. koosolek ainult meestele.

Immaanueli baptisti kogudus. Laupäewal kl. 8 õhtul palwetund. Pühapäewal kl. 10 e. l. jumalateenistus. Kl. ½1 lastejumalateenistus wäikses saalis. Kl. 5 p. l. jumalateenistus Saksa teatris Aia tän. Laulukoor, laululehed. K. Kaups.

Elwa kirik. Pühapäewal kell 11 hom. jumalateenistus. Lauluraamat. Kewadine segaleer algab 4. mail. Õp. A. Bender.

Kärkna-Lähte kirik. Pühapäewal, 26. aprillil halbade teeolude tõttu kirikus jumalateenistust ei ole. Samuti jääb ka koguduse täiskogu koosolek sel päewal pidamata. Jumalateenistus ja täiskogu koosolek on pühapäewal, 3. mail. Kog. nõukogu.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Hugo Raudsepp. Põrunud aru õnnistus. Komöödia kolmes waatuses. Noor-Eesti kirjastus. Hind 2,40 kr.

Raadio ringhäälingu kawa:

Pühapäewal, 26. aprillil.

Tallinna. 10,25 salsakeelne jumalateenistus Riguliste kirikust. 12,15 taimajanduse nõunandebüroo direktor agr. Liidemann: Kewadised tööd ja wäetamine terawilja põldudel. 12,45 põllumajanduslikke teateid. 13 lõunane kontsert. Juh. md. A. Krull. 14 lugemistund (esineb Ants Lauter). 14,30 F. Liszt, klawerikontsert es-dur. Esitab Aleksander Brailowski (klawer) ja Berliini filharmoonia orkester. („Polyhdor“ heliplaadid). 15 „Wahitorni“ seltsi köned. „Inimese saatus“ (eesti keeles). „Jsland waatab üidamele“ (soome keeles). „Inimese tagajõulet waenlaie maalt“ (rootsi keeles). 16 10. üldlaulupeo tund. Esineb Tln. rahwaülikoolide seltsi segakoor heliloija Th. Wertik'u juhatusel. Kawas: T. Wertik — „Hõiskame kooris“. 18,30 teateid ja grammofonimuusikat. 18,45 wana tantsumuusikat (Salong, Oja, Kärt). 19,15 päewauudiseid. 19,25 ilmateade Tartust. 19,30 kontsert. Juh. md. A. Krull. Orkester: Möödunud nädala kaunimaid palu. Sooloesitekandeid — Waldemar Weigart (bariton). 21 tantsumuusikat heliplaatidelt.

Tartu. 10 jumalateenistus Maarja kirikust. Jutlustab õp. Wõõrmann. 12,15 ülekanne Tallinnast. 15,15 esperantokeelne nädalakroonika (W. Raukas). 15,30 dipl. ini. Mägi weitlus. 16 ülekanne Tallinnast. 17 õp. E. Mägi: Kõik teed wiiwad Rooma (ülek. Adwent kirikust). 18,30 teateid ja grammofonimuusikat. 18,45 ülek. Tallinnast. 19,25 ilmateade. 19,30 ülek. Tallinnast. 21 tantsumuusikat heliplaatidelt.

Berliin. 9.55 waim. muus. 17 ajaw. muus. 19.30 kwartett. 21.30 puhkp. ork. 1.30 tantsumuusikat.

Wiin. 11 orelietiek. 12.05 kontsert. 14.10 tantsum. 16 kontsert. 20.40 laule. 23.25 kontsert.

Budapest. 15 grammof. 20.15 kerge muus. 21.40 kontsert.

Kopenhaagen ja Kallundborg. 13 raek. kell., kontsert. 15 kontsert. 17 grammof. 22.05 metsasarwe muus. 22 daani laule. 22.50 ork. kontsert. 23.50 tantsumuus.

Lahti ja Helsingi. 14.30 rahwakontsert. 19.40 kontsert. 20 ork. kontsert. 20.55 ork. kont.

Leningrad. 10 sümf. kontsert. 16 kontsert. 17.30 kontsert. 20 kirjand., muus.

London. 16 sõjaw. ork. 21.35 rahwuskontsert. 22.05 pühap. kontsert.

Moskwa. 13 kontsert. 19.10 kontsert.

Motala ja Stokholm. 14.30 sõjaw. muus. 23 sol. kawa.

Oslo. 18 ork. kontsert. 23.35 tantsumuus.

Pariis. 14 tantsumuus. 21 kuuldemuus.

Praaga. 11 grammof. 11.45 muus. matinee. 20.05 ajaw.

Riia. 17 ork. kontsert. 20 sol. kontsert. 22.50 populkontsert. 22.30 tantsumuus.

Warssaw. 13.30 sümf. ork. 18.40 kontsert. 21.30 itaalia rahwal.

Riigikohtu

kriminaalosakonna awalikult kohtuistungil 6. mail on arutusele määratud Ado Johansoni, Johannes Lenziuse ja Johan Sakeuse, Anna Seljamaa, Priidik Tori, Johan Raumanni, Ida Welsbergi, Albert Müürsepa, Johannes Krikbergi, Feliks Jwaski, August Oja, Eduard Lauritsa, Alfred Oziakri, Arnold Rätsepa, Nikifor Jakowlewi, Hans Wõsa, Johannes Wahira, Maks Edenbergi, Joosep Juksi, Oskar Märtini, Peeter Peda, Elena Sawjalowi, Meinhard Hanseni, August Kondi ja Karl Sasmini, Karl Weinglasi ja Paul Rästa, Mihkel ja Anna Toome, Hans Wõsu, Woldemar Käo, Ernst Laagu'e, Johan Rabbi, August Ruuli, Gustaw Toomassoni, Hendrik Tootsi, Marie Treimanni, Anna Kreeni, Ottilie Birgi, (Birk) ja Kristjan Hermanni süüdistusasjad.

Riigikohtu otsused.

Riigikohtu administratiiw-osakond 21. apr. istungil otsustas jätta tagajärjeta Aleksander Lõokese, August Kiwi, Eestimaa Põllumajanduse ja tööstuse ased. „Estaklandi“, Johannes Sponholtsi, Tapa Majaomanikkude Seltsi, Jüri Kuuse, Peeter ja Andres Ulaie ja Mari Enno kaebused. Läbiwaatamiselt kõrwaldati Wõru-Peiseri üldhaigekassa, Jakob Hansoni, Friedrich Kella, Anton Witsa ja Riina Blundri kaebused. Kaewatud otsused tühistati Popowka küla kogukonna, Pärnu linnawalitsuse ja Märt Parki kaebeasjades. Otsuse tuluramiised lükati edasi 5. maile maaomanik Peeter Kotiari ja maakasutaja Jaan Nurki, Helene Buschi, Anna Wooti, Kadri Tenga ja Marie Märska kaebeasjades, 12. maile Johannes Käiji kaebeasjades ja 24. maile Michail Egorowi kaebeasjades.

Soe ilm püsib.

Laupäewal kergest keskmiseni kagupoolseid tuuli, selgewõitu, soe ilm.

Ülewaade eeelsel, 24. aprillil.

Atlandi madalrõhkkonna keskkoht on tunduwalt süwenedes liikunud Jiri rannikule ja suundub jeoks Prantsusmaale. Ida-Wene kõrgerõhkkond on laienenud üle Lääne-Wene ja Eesti Läänemerele. Wihmasajud Lääne-Euroopas ja Norra rannikul kestawad endiselt. Kesk-Euroopas ja Läänemeremail püsib päikesepaisteline, kuiw ja soojawõitu ilm.

Hommikul oli Wenes 14—15 kraadi, Kesk- ja Lääne-Euroopas 5—11 krd., Wahemeremail 9—15 krd., Skandinaawias 0—7 krd., Soomes 2—6 krd. ja Eestis 4—9 krd. sooja.

Kogu Läänemerel kõwa tuul raugenud.

Ennajões on ööpäewa jooksul wesi tõusnud 15 sm wõrra ja ulatus täna enne lõunat 276 sm kõrgusele.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Pika raske haiguse järele lahkus vaikselt kell 11 homm. 24. aprillil meie hea kallis emake, ämm ja vanaemake

Liisa Rõkk

(sünd. Kesselmann) sünd. 2. okt. 1866., surn. 24. apr. 1931.

Kirstupanek laup., 25. aprillil kell 8 õ. — Viimsesse rahupaika sängitamine 26. apr. kell 3 p. l. Õnne t. 6 Maarja surnuaiale.

Vaikses leinas lapsed ja lapselapsed.

Petseris 21. aprillil s. a. surma läbi lahkunud seltsiliiget

Adelbert Toim'e

leinab **Tartu Eesti Käsitööliste Abiandmise Selts.**

MATUSEKOMISJON.

---

†

Juliane Tamm

Sünd. **Müller.**

Sünd. 5. nov. 1855, surn. 23. apr. 1931.

Ärasaatmine Vaivarasse Patoloogia Instituudist 25. aprillil kell 1.30 päeval.

Leinajad omaksed.

TARTU PAULUSE KIRIK.

Pühapäeval, 26. aprillil kell 6 p. l.

Tartu Õpetajateseminari

vaimulik kontsert

Esineb seminari koor ja sümfoonia orkester oreli ja klaveri saatel. Kaastegelased: prl. H. Jürgenstein, prl. M. Kasik ja hr. K. Põlde. Juhatavad hr. J. Kärt ja hr. A. Kiiss.

Tartu Realgümnaas. Vanemate Komitee

Rahaline Loterii

Avalik loosimine 26. skp. kell 12 päeval kooliruumes, Riia tän. 121. Peavõit 50 kr. Piletite arv 2000, à 25 senti. Sissetulek kehvemate õpilaste toetuseks.

Vanemate komitee.

Pärale jõudnud

suures valikus kodu- ja välismaa **naister. ja meesterahva**

vihmamantlid

Kõiki seltsi **present kuubesid** soovitan võistlem. odavate hindadega

KARL ABELI

riide- ja valmisriiete kauplus Tartus, Kaubahoovis nr. 8.

ÕLU pruulige ise **kodus** imekergelt ilma aparaadita ehtsa

HAUSBRÄU'ga

ehtsast baleri linnasest ja humalast. Igaüks on üllatatud heast maitsest. Palju tunnustusi tõendavad headust. Saada apteekidest ja rohukauplustest.

Hind: pakike 25 liitri õlle jaoks Kr. 1.65.
pakike 12½ liitri õlle jaoks Kr. 0.90.

Müümised

Soodsatel tingimustel müüa tarvitatud

sõiduauto.

Ligem. teateid saab «Postimehe» raamatukaupl. suusõnal. ehk kirjalikult.

Hernejahu

kasulikum loomatoit, tooresproteiini 20,5% (nisukliides kuni 14%) müüvad

J. Puhk & Pojad.

Juhuslikult vana Leitneri **jaigratas müüa.** Näha 25. ja 26. aprillil, Raekoja tn. 51, juukseärist küsida.

Kaks head

Hobust

on müüa. Narva tn. 73, küsida hoovimehelt.

Väike maja,

aiaga ja ehituskrunt müüa. Teateid saab Vabaduse t. 7.

Juhuslikult müüa täiesti korras

lapsevanker.

Tartus, Tähtvere tn. 34—6, II. korral.

Müüa

uusi atru,

15 kr. tükk. Näha töökojas, Marja tän .8.

Häid

mustasõstra

ja teisi põõsaid on kiires korras müüa. Maarjamõisa tän. 27.

Noored õunapuud

paremates sortides ja marjapõõsaid soovitab kevadiseks istutamiseks aiaäri, Roosi tän. 24-a.

---

5 head

lüpsilehma

on müüa Ropka vallas, Korgi talus, 1½ km Ropka jaamast.

Kirjutuslaud

kappidega, tammepuust ja üks moodne kapp poleeritud, on müüa. Võru tn. 76, mööblitööstus.

I. sort ameerika varajasi, väikseid punaseid, valgeid ja savikuid, korjatud seemne-

kartulid

müüa. Vana-Kuuste „Rebaste" Postil. Joh. Voitk.

Müüa head omakeedetud

seepi,

väiksel ja suurel arvul, 50 senti kg. Lihaturg 11, Sõbra tn. 2, Teichmann.

Müüa korras

lapsevanker.

Vabaduse tn. 4—2.

Müüa täielik

sepikoja sisseseade.

Emajõe tän. 10.

Vastupidavust veelgi suurendatud kõige nõudlikumatekski sõitudeks.

Targad autoomanikud valivad Chevroleti kui ainsa odavahinnalise sõiduki, mis on eriti konstrueeritud ja kõvendatud kõige nõudlikumatekski sõitudeks meie rasketel teedel.

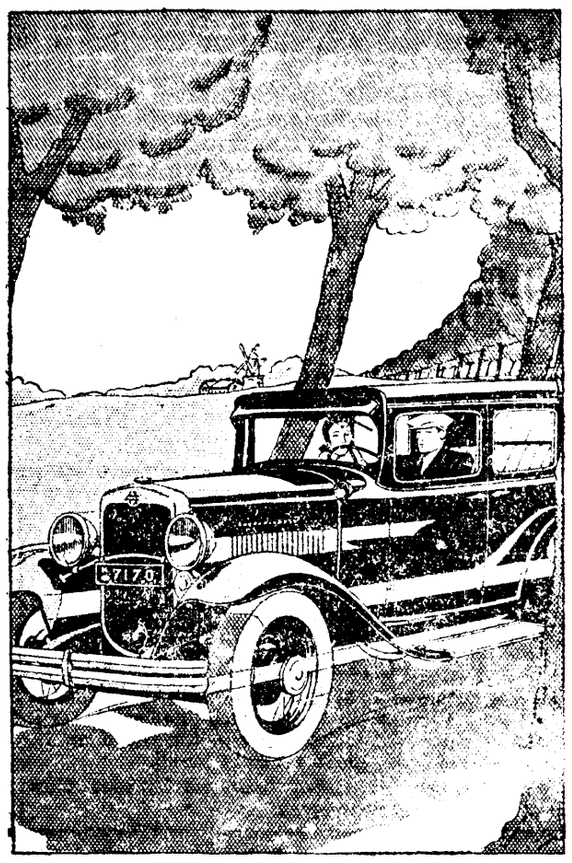

Külastage Chevrolet-müüjaid ja laske omale näidata järgmisi uuendusi:
50 HJ 6-silindriline mootor — tugevam raam, tugevam esitelg, kaitseplekid ja ühendusrauad — tugevam kere — suuremad pidurid — parem juhtseadis.

Tehke proovisõitu kõige raskematel teedel — siis veendute kui vaikselt ja mõnusalt sõidab Chevrolet.

UUS CHEVROLET SIX

GENERAL MOTORSI VALIKSÕIDUK

Peaesindajad:

J. PUHK & POJAD

Tallinna Aktsia Pank, Tallinnas.

Bilanss 31. märtsiks 1931. a.

Aktiva.

Kassa, jooksvad arved Eesti Pangas ja teistes krediitasutustes			147.765.59
Väljamaa rahad			1.491.50
Väärtpaberid			16.082.60
Diskonteeritud vekslid			362.918.26
Konto-korrent laenud			2.199.722.67
Garantii-laenud			219.470.91
Akkreditiiv laenud			145.680.—
Väljamaa korrespond.:	«Nostro»	10.312.13	
	«Loro»	213.507.86	223.819.99
Kinnisvara:	raamatuväärtus	129.263.51	
	mahakirjutatud	31.023.24	98.240.27
Vallasvara:	raamatuväärtus	16.786.31	
	mahakirjutatud	7.119.51	9.666.80
Muud aktivad			33.197.81
			Kr. 3.458.056.40
Inkasso-vekslid ja dokumendid			Kr. 913.878.21

Passiva.

Aktsiakapital	500.000.—	
Tagavara kapital	62.070.88	562.070.88
Tähtajal. hoiusummad, jooksv. arved ja erijooksvad arved		889.345.68
Konto-korrent arve Eesti Pangas ja teistes krediitasutustes		86.107.16
Rediskont. vekslid		233.688.66
Korrespond.: «Nostro»	800.532.22	
«Loro»	83.509.43	884.041.65
Klientide poolt väljamaa pankades tarvitatud krediidid		304.864.88
Väljaantud garantiid		219.470.91
Väljaantud akkreditiivid		145.680.—
Rilgimaksud		13.83
Muud passivad		132.772.75
		Kr. 3.458.056.40

Täiesti tugev, kõva (ilma vedrudeta)

töövanker

raud rungadega, odav. müüa. Tartus, Saekoja tn. 38, (hoovipeal). majas).

Müüa hea Zimmermanni vabriku

harmoonium

kõlbulik koolidele, palvemajadele. Näha iga päev kella 4—6 p. l. Tartus, Narva tn. 81—3, hoovis.

Höövlipink

ühes riistadega müüa. Lai tn. 26, majahoidja.

Müüa

lootsik

ühes päramootoriga. Teateid Meltsiveski tän. nr. 80—3, kella ½16—21.

Ehituskrunt,

ühes väikese majaga odavasti müüa. Tammeväljal, Västriku tn. nr. 6.

Mina, Anna Toots, sünd. Nääk, oma mehe Karl Tootsi võlgade ja tegude eest

ei vastuta.

Otepääl, A. Toots.

Võõras silm ega põletav päike ei paista läbi Soome tsellulooskartong automaat allalastavatest

aknakatetest

Odav, parem, solidsem, praktilisem abinõu akende katmiseks. Mitmes suuruses. **Vastupidavus üle 10 a. garanteeritud.**

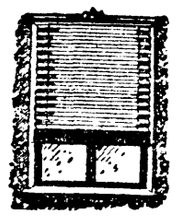

Ladu:

„Postimehe" raamatukaupluses

Tartus, Suurturg nr. 16.

Veski sisseseade:

prantsuse turbiin, neljavaltsi tool, sõeluja (Reuter) ja **koorimismasin „Germania"** veski suurendamise tõttu müüa. Masinad vähe töötanud ja täiesti korras.

Aadress: Tartu, Roela, V. Elken.

Wasula järwes

Laane talu juures on igasugune kalapüüdmine, ja nimelt tulel käimine, västraga raiumine ja püssiga laskmine

keelatud.

Keelust üleastujad saab seaduslikule vastutusele võetud.

RENTNIKUD.

Mina oma äraläinud naise Miili Pütsepp'a, sünd. Klaus'i võlgade ega tegude eest

ei vastuta.

P. PÜTSEPP.

Triiphoone

ja 2 vakamaad

täitsa wäetatud maad

ühes tulutoovate mitmeaasta taimedega, lavamullaga jne. elumuutmise pärast kohe ära rentida (asub linna sees). Teat. kirjalikult slt. kuni 28. apr. „2 vakamaad" all.

Aed

rendile anda. Kastani tän. 33, krt. 2.

Westiweski maad,

12 vakam. rendile anda. Teateid saab Pangodi Mäe — Tigaselt, Elva kaudu.

Dr. med. G. Kornel

Naha-, sugu- ja põiehaigused.

Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.

Uueturu tän. nr. 16.

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu- ja sisehaigused. Kosmeetika.

Vastuvõtmine igal ajal.

Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.

Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.

Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut).

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen.

Tartus, Jaani tän. 15, III kord

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Ämmaproua

A. Willmann

Tartus, Narva (Peterburi) tän. nr. 17.

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 35

Ämmaemand

S. Amon

Tartus, Pepleri tän. 2,
tel. 13-30, vastu Maarja kirikut

Ämmaemand

W. Arwi.

Tartus, Tähe t. 69.

Suurem talu

rutuliselt välja rentida, võib ka osalt inventariga. Teateid saab Võru tn. 132—1.

Suur

restoran-wõõrastemaja

Tartus kohe heade tingimustega edasi anda. Teat. slt. „Restoran" all.

Sealsamas täiesti korras suur mootorpaat müüa.

---

1. maiks ära anda hästiminev

toiduainete kauplus

ühes piimapoe ning elukorteriga. Lembitu tän., vastu Maarjamõisa haavakliinikut.

Vajatakse

toiduainete- ja piimapoodi-ruume,

kas kaubaga või ilma. Teatada slt. kirjalikult „H. K. Pood" all.

Puhja alevis

pagari äriruumid

üürile anda 1. maist. Teateid saab kohapeal. Omanik.

Laevas

võtab «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kunlutusi vastu hr. Jak. Kütt.

Tuntud

selgeltnägija

ja frenoloog

E. M. Kraft,

Ainuke õige ettekuulutaja, kes saatuse ära ütleb. Läbisõidul peatub ainult lühikest aega Tartus, Puu tänav 17, kort. 2, hoovipeal majas.

«Vanemuise» teater
Laupäeval, 25. aprillil kell 8 ö.

Minu beebi.

M. Hennequini jant 3 vaat.
Pääsetähed 40, 50, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

Pühapäeval, 26. aprillil
kell 3 p. l.
LASTEETENDUS:

Aladin ja imelamp

II jagu.

Muinasjutt laulu ja tantsuga 4 vaatuses 6 pildis.

Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 s. ühes riidehoiuga.

Kell 8 õhtul

Linnukaupleja

R. Zelleri operett 3 vaatuses.

Pääsetähed 40, 50, 60, 85, 110 ja 160 senti ühes riidehoiuga.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Majaomanike Selts.
Tähe tän. 29.
Laupäeval, 25. aprillil

Kontsert ball

Kavas: Orkestri ettekandeid, naljaettekandeid jne.

TANTS.

Puhkpillide orkester.

«MISS PIDU»
(piduiluduse) valimine. **Miss saab auhinna.**
Algus kell 9 õhtul.
Pääsmed 40 senti.

E. Käsitööl. Seltsis.
Vene tän. 5.
Laupäeval, 25. aprillil s. a.
Haridusselts «E D U» aastapäeva puhul

Pidu-õhtu

Kavas:
„LAUL ÕNNEST“
O. Lutsu 3-vaatusline draama.

TANTS

The Vivo Dancing orchestra saatel.

Algus kell 9 õhtul.
Pääsetähed seltsiliikm. maksuta, vöörastele à 50 s.

Üksik vanem kauplus, rahvarikkas Õru-Sangastes, vallakooli, seltsimaja ja koorejaamaga ühes majas, anda kiirelt.

Ostmised

Alaliselt
piimatoojat
ostetakse. Aleksandri tn. 55, poodi.

Eesti Tööliste Kinnitusühisuse Juhatus

palub seltsi liikmeid ilmuda teisipäeval, 28. aprillil 1931. a., kell 5 p. l. Ühisuse ruumes, Vana Viru tän. 12 peetavale

korralisele

peakoosolekule

PÄEVAKORD:

1. Koosoleku juhataja valimine.
2. 1930. a. aruande kinnitamine.
3. 1931. a. eelarve kinnitamine.
4. Kinnitusnõukogu liikmete valimine.
5. Valimised põhikirja järele.
6. Mitmesugused läbirääkimised.

Ühisuse liikmed, kellel võimalik ei ole isiklikult peakoosolekule ilmuda, võivad oma hääleõiguse teistele isikutele edasi volitada, kusjuures aga kellegil üle kahe volituse ei või olla (põhikiri § 58).

Ei ilmu peakoosolekule tarvilik arv liikmeid, peetakse teistkordne peakoosolek 28. aprillil 1931. a. kell 5½ p. l. samas ruumes ja päevakorraga, mis otsusevõimeline saab olema ilmunud liikmete arvu peale vaatamata (põhikiri § 64).

JUHATUS.

„VANEMUINE“
Esmaspäeval, 27. aprillil kell 8 õhtul.
KLAVERIKUNSTNIKU

Valentine Riives'i

KONTSERT

Eeskavas: Schubert — Sonaat a-dur op. 120, Chopin — Fantaasia f-moll, Polonees es-dur, Rameau-Friedmann, Schumann, Liszt-Chopin — Poola laul, Liszt — Rhapsodie nr. 12, Liebestraum, Etude nr. 10 ja teised.

Pääsetähed 210 s. kuni 60 sendini, õpilastele 35 senti ühes riidehoiuga.

Bugsiir-aurulaev

headel tingimustel **müüa.** Laev on sõidukorras: korpus rauast, aurumasin 2 tsil. — Teateid saab **G. Massakase katelsepatööstusest Tartus, Vene tän. nr. 9.**

Tartu linnavalitsus annab kinnisel vähempakkumisel välja Riigi Metsatööstuselt ostetud

põletispuudeveo

järgmiselt: 1. Puurmanni metskonnast Pedja jõe kaldalt Altmetsa laoplatsilt Tartu linna puuaeda ettevõtja abinõude ja tööjõududega 1400 rm. puid. 2. Ahja metskonnast, Ahja jõe kaldalt Ropka Mihklimäe ja Lääniste laoplatsilt Tartu linna puuaeda ettevõtja abinõude ja tööjõududega 3400 rm. puid.

Puud antakse enne veo algust eeltähendatud laoplatsidel ettevõtjale üle ja võetakse linna poolt näidatud puuaias korralikult ja täis mõõtudes üleslaotult vastu.

Seaduslikult tempelmaksustatud pakkumised kummagi metskonna kohta eraldi ühes linnakassa kviitungiga 200 kr. suuruse tagatise pakkumise kindlustuseks sissemaksmise kohta, või teise vastuvõetava kindlustusega, esitada linnavalitsusele kuni 2. maini s. a. Ligemaid teateid antakse linnavalitsuse majandusosakonnas raekojas, tuba nr. 4, kus ka pakkumiste tingimustele tuleb alla kirjutada enne pakkumiste sisseandmist.

Linnavalitsus.

E. K. S. S. „Ülev“ korraldab

Tenniskursused

(individuaal väljaõppel) kehakasv. instituudis B. LEPIKU juhatusel. Kursuste algus 29. skp. Ülesandmisi võetakse vastu J. Kivastiku sporditarveteäris, Rüütli tän.

Vilunud meistrit

vajame eksportkastide tööstuses, nimelt: automaatkoonussaagide, band-, kapp- ja säumersaagide peale. Palutakse ainult töötundjat isikut oma pakkumised ühes dokumentidega kirjalikult esitada Majandusministeeriumi Tööstuseametile.

Värskeid, sordiehtsaid

seemneid

soovitab väiksel ja suurel arvul

W. Wanatalu seemneäri

Tartus, Suurturg nr. 16, telefon 302.

Nõudke tasuta hinnakirju.

Sealsamas on ka suurem valik **TAPEETE.** Hinnad odavad.

Esimese Vene Kinnitusseltsi,

asut. 1827. a.

politsi omanikke, kes oma nõudmisi veel üles andnud pole, palutakse seda võimalikult pea teha, sest et kõik nõudmised lähemal ajal New-Yorgi kohtus avaldatud peavad olema.

Vann. adv. abi **A. NOTTBECK.**
Dollar Claims Company, Inc. volinik

Tallinnas, V. Roosikrantsi 9. Kõnetr. 12-94.
Vastuvõtmine kella 9—10 ja 4—5.

Kaalusid

võtan kordaseadmiseks ja tembeldamiseks vastu. **Piimameiereidele** võin soovi järele ka koha peal korda seada tembeldamiseks. Kaalude-lukksepatööstus Tartus, Turu nr. 14.

Kõige austusega **kaalumeister A. JESSE.**

Tööpakkumised

Vasula Turbaühisus vajab vilunud

turbalõikajat

umbes 100 kubiku peale. Kaupa tehakse 26. aprillil, kell 1 p. l. Raadi Lombil.

Vajatakse täiesti vilunud

masinal kirjutajat.

Kirj. slt. „Masinalkirjutaja“.

Vajatakse maale kaht iseseisvat

tüdrukut.

Kaupa tehakse 25. apr., kl. 10 hommikul, Turu t. 84—12.

Vajatakse

tüdrukut

meiereisse. Järele küsida laupäeval, kl. 12. Aleksandri tn. nr. 47, pagariärist.

Maale linna ligidale talukoha peale tarvis

teenijat-perenaist,

majapidamisk. har. ehk vastava vilumusega. Van. 20—30. Palk kokkuleppel. Kirjad slt. Ülemaalise Noorsoo Ühend. loterii pileti nr. 28742 ettenäitajale kuni 28. skp.

Kassapreili,

kes kolm kohalikku keelt ja masina peal kirjutada mõistab, võib ennast teatada slt. „Kassapreili“ all.

Hea kasvatusega neiu leiab

perenaise toha.

Näituse tn. 26—1.

---

2 tüdrukut ja sulast

on tarvis. Kaupa tegema tulla laup. kl. 12—4, Pepleri tän. 24—2.

Aus, kõigiti korralik, meeldiva välimuse ja esinemisega teenija, kes tunneb kõiki tubaseid töid ja oskab keeta, leiab

üksiteenija koha

lasteta perekonnas, Tartu südalinnas. Eelistatud on majapidamiskooli lõpetanud või härraste perekonnas teenimisel omandatud kogemustega teenija. Soovit. nõuetavad. Kirjalik. sooviavaldused anda Rüütli tn. 11, Üldine ajakirjanduse kontor: „Üksiteenija“.

Tublit seppa.

Pajusi vallas, Lahavere külas Rohuaial kohe korralikku seppa tarvis. Peale sepa töö masina parandus, lukusepa ja pleki töö oskus tarvilik. Soovikorral võib ka rendile saada 5 vkm. põllumaad ühes karja- ja heinamaaga, mis ka ühes hoonetega võib müüdud saada. Eelteated telefoni kaudu, Põltsamaa 76-4, Wulff.

Õmbleja vajab

õpilast=

käealust. Teat. Uueturu tän. 8, Umelas.

Vajatakse vilunud

teenijat.

Soovitused tarvilikud. Tallinna 53—2.

Rendile ehk pooleterale anda Luke as. «Haljamäe»

talu.

Kaupa tehakse Vastse-Nõo as., Kõrtsi talus.

Toiduainete pood

ära anda vähese kaubaga. Kauba t. 7, Le ppik.

Korteriotsimised

Kaheliikmeline perekond otsib korralikku

korterit,

2—3 toa ja kõrvalruumidega. Pakkum. slt. „1898“ all.

Otsitakse kiires korras kolmetoalist

korterit.

Kirjad. saata slt. „5560“ all.

Ülikooli õppejõud (2 is.) otsib 4—5-toalist

korterit

lähemal ajal. Teatada slt. „Õppejõud“.

Korteripakkumised

Korter,

2 tuba, kõök, eesituba, elekter üürile anda juurevilja aiaga ehk ilma. Väike Kaar 16.

Korter,

üks tuba saada ametiskäijale poissmehele. Lodja tn. 1—1, Tartus.

Ilus korter,

2 tuba, eestuba, omapäralt, ära anda aastaüürnikule. Soovitav väike intelligent perekond. Aia tn. 60, kl. 10—12.

Ühetoaline

korter

ära anda. Puiestee tn. 79, poes.

Tuba,

mööbl. ehk ilma, elektrivalg., erasissek. Välja üürida Vladimiri 2—1.

Tunnid

Saksa, vene ja eesti keelt

õpetan

3 kuu jooksul õieti rääkima ja kirjutama. Peale selle annan tunde **ladina** ja **prantsuse** keeles, **matemaatikas, keemias** ja teistes õppeainetes täiskasvanutele ja koolilastele. Valmistan ka eksamitele ette. Tartus, Riia uul. nr. 1, kort. 4, 2 trepp. Kõnelda kella 10—12 ja 3—5.

Alfr. Brauer.

Vanema kursuse üliõpil. annab

tunde,

kaub. matem., raamatupid., keemias, füüsikas, matemaatikas. Turu tn. 56—6, kella 11—12 ja 4—5.

Müümised

Fotoaparaat,

9×12, f = 4,5, 13,5 cm., Zeiss Icon müüa. Riia t. 14—2.

Müüa

2 lehma,

üks just lüpsma saanud ja üks õhvake. Teateid saab Vara vallas, Kuusiku as.
A. Luha'lt.

Kohale saabunud odav ja värske

puuvili.

Kõige kasulikum

grammofoniplaatide ostmine, müümine ja vahetamine

uute vastu. Suurturg nr. 17. Sealsamas juhuslikult müüa väga odavalt 5-lamb. raadioaparaat ühes valjuhääldaja, akku ja anoodiga, täiesti korras, inglis jalgratas ja antiik vaasid.

Juhtumisi müüa naisterahva uus, moodne

kewadmantel,

keskmise kasvule. Kastani tän. 11—2, kl. 11—3.

Ilus hooaja saadetis

jalgrattaid

ROOTSI HUSQVARNA
TAANI COVENTRI
LATVELLO
ja teisi pärale jõudnud

Firma G. F. LIBLIK
Tartus — Suurturg nr. 10.

Jalgrattaid

ja nende osasid suurel ja väiksel viisil ning

kuulsaid «Philips» raadioaparate

ja **kõiki elektrimaterjale** ostate kõige soodsamatel tingimustel

T. AUA — A-S. KAPSI & CO & „PHILIPS“ materjalide ladu

Tartus, Suurturg 12. Telefon 44.

Eriti müüd

ei tohi üheski perekonnas puududa **„Perekonna arveraamat“.** Kokku seadnud Jaan Tõnisson.

Hind 1 kr. 25 s. ja 2 kr. pappköites.

«Postimehe» raamatukpl.
Tartus, Suurturg nr. 16, tel. 2-50.

Tuntud suurem kaubamaja

T. Novikov

müüb ikka veel kõik oma **majatarbed** sisseostu hinnaga. Seepärast rutake veel **lõpu-väljamüüki** kasutama.

K-M. T. Novikov Tartus, Promenadi 14.

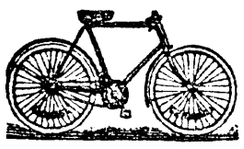

Suur ladu jalgrattaid, igasuguste jalgrataste osi ja kumme.

Oleme hindasid tunduvalt alandanud. **Jalgrataste emailimine ja parandamine.**

Töö headuse eest vastutus.

Firma OTSING, Rüütli tän. 13, telefon 3-82.

Lilleäri „Primula“

Tartus, Rüütli tän. nr. 13, soovitab odavalt ilusaid

lilli ja puuvilja.

Labidaid

Hangusid
Aiarehasid
Adra- { **terasid** / **tilbu**
Latt-rauda
Naelu igas pikkuses
Shamottkive

ja kõiksugu rauakaupa mõõduka hinnaga soovitab

Narva tn. nr. 1

Oskar Pedraudse

Kiires korras odavasti müüa vähepruugitud sõidukorras

auto.

Tartus, Kaubahoov 39.

Müüa vähetarvitatud meesterahva vabajooksuga

jalgratas.

Tartus, Tolstoi 10—1.

Tõrvikud la,

kahes suuruses saada **vabriku hinnaga** rohukaubaladust **„CENTRAL“,** Rüütli tän. 1 ja Maarjamõisa 9, telef. 11—10.

Müüa:

tarvitatud ilus tammepuust puhvet ja emaileerit. kolmeuksega, peegliga riidekapp Tartus, Karlova 73.

Odavalt müüa uued

peokingad,

moodsad. Näha Narva 21—12, hoovis II korral.

Suurepäralise tooniga

viiul,

vana, meistritöö, on üliodavasti 70 kr. eest müüa. Raekoja tän. 67, juukseäris.

Pilutamisemasin

«Dürrkopp» müüa. Kauba t. nr. 15, «Basaar», raamatukogus Gross.

Loomaarmastajale ära anda noor, kena väljanägemisega puhastverd

inglis boxer.

Näha iga päev Narva t. 66, pesukoda «Central».

Meerapalus

võtab

„Postimehe“ ja „Maamehe“

tellimisi ja kuulutusi vastu

hra A. Lill.

Mustwees

võetakse «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu ning müüakse üksikuid numbreid Fr. Martinsoni kaupluses.

Ämmaemand

E. Sviker-Tomson

Tartus, Vana tän. nr. 3.

Tööotsimised

Võtan kõiksugu

pesuõmblemist

vastu. Töö korralik ja odav. Käsitööäri H. Ermann, Jaani tn. 14 (Naisseltsi kõrval).

Kautsjonivõim. noormees, täiesti kaine ja korralik, palub mingisugust

teenistust

kauba väljavedajaks ehk m. alal; olen vilunud hobusega ümberkäima. Palun teatada slt. „Täiesti kaine“ all.

Mehaanika tööstus

„UNIVERSAAL“
Aleksandri tän. nr. 9.

Valmistan igasugused auto, traktori ja muid masina osasid. Vreesitakse auto käigukasti ning igasuguseid muid hambarattaid. Töö eest täielik vastutus.

Kirjutusmasinaid

parandan ja teen kirjatööde ümberkirjutamist.
R. SAAR.
Küütri tän. 10, tel. 11-63.

Maaneiu

soovib karjaseks maale. — Kaupa tehakse Peetri tn. 48, krt. 3 (hoovimaja).

Suurel ja väikesel arvul soovitab odavasti

pergament-paberit

„POSTIMEHE“ raamatukauplus.
Tartus, Suurturg 16.

„Postimehe“

ja

„Maamehe“

tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu:

Kodijärwe Pruulil, Peeter Wiil.
Märjamaa Päärdul, M. Priimets.
Pala ag., Fr. Willemson.
Mägiste Waalul, Henn Sarw.
Vana - Kastre seltsimajas, Lavrentjev.